

Pred referendumom o uvedbi krajevnega samopriskpevka za gradnjo šol v radovljiški občini

Obsežne politične priprave

Na vprašanja odgovarja sekretar občinske konference SZDL Radovljica Janez Varl

Občani — volivci radovljiške občine se bodo v nedeljo, 21. januarja, z referendumom odločili, ali bodo plačevali samopriskpevek za gradnjo šolskih prostorov v obdobju 1968—1974 ali ne. Odločitev bo sila pomembna in odločujoča za nadaljnji razvoj šolstva v občini. Vsi vejo, da so sedanje šole premajhne, da so v zelo slabem stanju, da niso opremljene za zahteve sodobnega pouka. In vsi tudi vejo, da čakanje na denar iz občinskega proračuna pomeni jalovo utvar, da bo problem šolske mreže kdaj rešen. Denarja ni oz. ga je premalo za tako obsežne in nujne investicije. Le s skupnimi močmi, s skupnimi napori občine, delovnih organizacij in vseh občanov lahko ta pereč problem rešijo v doglednem času. Tudi drugje po Sloveniji, npr. v kranjski občini, je bil samopriskpevek edini način, kako priti do novih, modernih šol. Ne pozna se veliko vsak mesec pri plači. Iz meseca v mesec, od človeka do človeka pa se le nabere toliko denarja, da je z njim možno kaj narediti.

V nedeljo bo referendum v radovljiški občini in zanimajo nas je, kako se je v akcijo vključila SZDL kot najmožnejša družbenopolitična organizacija, zato smo sekretarju občinske konference Janezu Varlu zastavili nekaj vprašanj.

— Kakšno je bilo delo organizacije SZDL in posebno občinske konference potem, ko je občinska skupščina sprejela sklep o razpisu referenduma?

»Predvsem smo sklep skupščine vsestransko podprli in takoj sprejeli konkretni program akcij, ki nas čakajo pred referendumom. Naša naloga je bila čimbolj informirati občane o potrebnosti samopriskpevka za rešitev zelo perečega problema šolske mreže v občini. Informirati jih in prepričati, da je to potrebno! Najprej smo imeli

volivcev so bili po vseh šolah, tudi podružničnih, roditeljski sestanki, ki so se jih udeležili skoraj vsi starši otrok, ki obiskujejo šole.«

— Menite torej, da so občani dovolj seznanjeni s tem, kako je samopriskpevek zares potreben?

»So. Pri tem je treba omeniti še, da je Glas objavil vrsto člankov o tem, da smo občanom razdelili okrog 8000 brošuric o investicijskem programu gradnje šol in o potrebnosti samopriskpevka, da pionirska odreda v Radovljici in na Bledu pripravljata posebni izdaji šolskih glasil Brstje in Beli lokvanj, posvečeni izključno problematiki novih šolskih prostorov, da bo v tem tednu tudi ljubljanska televizija v slikah prikazala, kako sedanje šole ne ustrezajo več, da bodo vsi volivci ta teden dobili tudi posebna obvestila, da bomo razobesili tudi propagandne plakate, da šolska mladina pripravlja posebne transparente itd. Prepričan sem, da vsak občan ve, za kaj gre. In da se jih je večina tudi že odločila: »za«, ker je tu nujno.«

— Kako pa bo — tehnično — potekal referendum?

»Volišča bodo na 54 krajih v občini. V komisijah bo delalo 324 občanov. Razen teh komisij bo v občini 19 političnih štabov s 110 člani, ki naj bi na referendumu in že pred njim ugotavljali, kakšno je stanje. In ki naj bi tudi še prepričevali ljudi, kjer se jim bo to zdelo potrebno. Z glasovanjem bomo začeli ob sedmih zjutraj in končali ob sedmih zvečer.«

A. Triler

Vsem članom SZDL občine Radovljica

Sklep skupščine občine Radovljica, da v celoti reši problem prostorov za osnovno šolstvo najkasneje do leta 1974, so občani sprejeli z velikim razumevanjem. Zbori volivcev, ki so bili to pot dokaj dobro obiskani, roditeljski sestanki po vseh šolah ter mnogi drugi razgovori z občani so v celoti podprli sklep občinske skupščine.

Za zgraditev treh novih šol na Bledu, v Bohinju in v Radovljici ter za dograditev šol v Begunjah, v Lipnici in v Lescah je potrebno 2 milijardi in 30 milijonov S din. Denar za to bodo prispevali: občinska skupščina vsako leto 80 milijonov S din, delovne organizacije vsako leto 120 milijonov S din in občani s samopriskpevkom vsako leto 90 milijonov S din.

Občinska konferenca SZDL poziva vse volivce, da v nedeljo, 21. januarja, glasujejo ZA samopriskpevek za gradnjo šol z zavestjo, da bo le na ta način možno v tem, razmeroma kratkem času zagotoviti naši mladi generaciji ustrezno izobrazbo v sodobnih šolskih prostorih.

KO GLASUJEMO »ZA« SAMOPRISPEVEK, GLASUJEMO ZA NASO LEPSO PRIHODNOST, GLASUJEMO V DOBRO NASIH OTROK, GLASUJEMO ZA TISTO, KAR NAJBOLJ ZELIMO SEBI IN TISTIM, KI JIH IMAMO NAJRAJE.

S TO ZAVESTJO IN PREPRICANJEM POJDMO V NEDELJO VSI NA VOLIŠČA!

Občinska konferenca SZDL
Radovljica

Slavnostna seja v Železnikih

Ob koncu prireditve Po stazah partizanske Jelovice in v počastitev krajevnega praznika Selške doline, je bila v soboto, 13. januarja popoldne slavnostna seja krajevne skupnosti Železniki. Na seji so sklenili predlagati občinski skupščini Škofja Loka, da 13. januar proglasi za praznik vse občine.

Znana borba Cankarjevega bataljona z Nemci v Dražgošah sredi januarja 1942. leta je namreč po splošni oceni najpomembnejši dogodek v zgodovini NOB v škofjeloški občini.

A. Triler

mešanica kav
EKSTRA

**VSAKOMUR PRIJA
KAVA SPECERJA**

naročite GLAS

Naročnina po stari ceni

dve veliki žrebanji

GLASILO SZDL ZA GORENJSKO

KRANJ, TRG REVOLUCIJE 1

12 N DIN ZA POL LETA, TUJINA 20 N DIN
24 N DIN ZA CELO LETO, TUJINA 40 N DIN

ZA VSE NAROČNIKE V MAJU IN SEPTEMBRU,
LE DA STE PORAVNALI POLLETNO NAROČNINO.
ČAKA VAS PRESENEČENJE!

berite GLAS

Pogovor s Stanetom Mešičem, sekretarjem ObK ZKS v Trzinu

»Mladi se žele vključiti v aktivno družbeno organizacijo«

V zadnjem času so pogovori o sprejemanju mladih v zvezo komunistov redno navzoči v naših časopisih, radiu in televiziji. Kako je s sprejemanjem mladih Tržičanov v zvezo komunistov, smo vprašali Staneta Mešiča, sekretarja občinske konference ZKS v Trzinu.

»Pri nas v Trzinu smo sprejemanje mladih v ZK nekoliko pospešili, vendar takšna usmeritev ni značilna le za sedanje obdobje, saj smo že dosti prej storili vrsto ukrepov, s katerimi smo hoteli dobiti čimveč mladih ljudi v svoje vrste. Tako smo konec lanskega leta neposredno prek naše konference sprejeli 26 mladih Tržičanov, ravno sedaj pa sprejemajo nove člane ZK tudi krajevne organizacije ZK in organizacije po delovnih kolektivih.«

»Večkrat poudarjamo, da je potrebno za sprejem v ZK preveč formalnosti in da je bil to tudi eden izmed vzrokov za majhno število na novo sprejetih članov v zvezo komunistov. Zanima me, kako ste ta problem rešili pri vas?«

»Formalnostim smo se pri nas ognili že pred časom s tem, da nismo več zahtevali obveznih prošelj in življenjepisov. Zato pa smo pred sprejetjem mladih v ZK organizirali pogovore s tistimi, za katere smo menili, da bi bili sposobni za sprejem v ZK. Tako nam je bila že sama udeležba mladih na teh pogovorih nekakšen kazalec, ali se mladi hočejo vključiti v delo ZK ali ne.«

»Ali nam lahko v nekaj besedah nakažete osnovne značilnosti teh pogovorov?«

»Osnovna značilnost teh pogovorov je nedvomno želja

mladih, da se vključijo v aktivno družbeno organizacijo, pri tem ne gre samo za zvezo komunistov, temveč so mladi izrazili pripravljenost, da bi radi aktivno delali. Drug tak element, ki ga je treba poudariti, je v tem, da mlad človek hoče pripadati neki družbeni skupini. Nekajkrat smo tudi našli, čeprav le malokrat, na pojmovanja, ko so mladi izjavljali, da se bo s tem, ko bodo vstopili v ZK, zmanjšala njihova osebna svoboda, da bo nekdo bedel nad njihovim vedenjem, skratka, da se bodo čutili nekoliko vezane v svojem življenju.«

»Kaj mislite, da pozabljam, kadar ocenjujemo delo mladih, mlajšo generacijo sploh?«

»Kadar govorimo o aktivnosti in menimo, da dostikrat niti ne vemo, kaj mladi sploh delajo, potem pa, ko se z njimi neposredno srečamo v osebnih pogovorih, pa vidimo, da so mladi aktivni na vseh področjih, pa naj gre za delo v mladinski organizaciji ali raznih drugih mladinskih organizacijah ali pa za delo v raznih športnih aktivnostih. Mislim, da s tem, ko govorimo, da je mladina neaktivna in da ji gre po glavi le zabava in brezdelje, delamo mladi generaciji krivico. Poglejte, velika večina, ki jih sedaj sprejemamo v ZK, je že zaposlena. Ti se vsak dan srečujejo z vrsto problemov, ki jih naravnost silijo v to, da so v tem ali drugem oziru aktivni. S tem, ko sem dejal, da je ugotavljanje, da so mladi ne-

aktivni, hočem poudariti to, da moramo pri ocenjevanju vsakogar pogledati, kje je vsak dan in kaj dela, potem šele lahko damo neke točne ocene, vendar pa te opažanj iz določene situacije ne smemo prenašati na vse in ugotovitve proglašati kot splošno veljavne.

»Mislim, da ugotovitev, da se v Trzinu zavedate vloge mladih, ni napačna. Ali se že kažejo kakšne pozitivne posledice zanimanja za mladih in njene probleme?«

»Pozitivne posledice zanimanja za mlade in za njihove težave se kažejo v tem, da prihaja na dan vse več problemov, čeprav ne novih, vendar pa so ta vprašanja vsak dan prisotna. To so vprašanja zaposlitve mladih, njihovega šolanja in organiziranja raznih oblik družabnega življenja. Tako mladi tudi spoznavajo, da se nekdo zanima in konec koncev prihajamo vsi do spoznanja, da starejši brez mladih ne moremo biti, ravno tako pa tudi mladi ne brez pomoči starejših, bolj izkušenih. Zato bomo še nadalje načrtno delali z mladino, se ukvarjali z njenimi težavami in problemi in jim s tem odpirali vrata za sprejem v zvezo komunistov.« V. Guček

Samoupravljanje

Temeljni zakon o volitvah delavskih in drugih organov upravljanja določa, da je treba vsaka 4 leta ponovno razpisati delovno mesto direktorja delovne organizacije. Prva takšna reelekcija je bila pri nas 1964. leta. Ker letos minevajo 4 leta, v zadnjem času o tem tako v delovnih organizacijah, družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih itd. precej razpravljajo. Republiški svet zveze sindikatov je do tega zavzel posebno stališče, ki pa ob letošnji reelekciji, kot kaže, še ne bo začelo veljati. Med drugimi je o tem sprejela posebno stališče tudi kranjska občinska skupščina.

Reelekcija torej bo in precej bo delovnih organizacij, kjer bodo razpisali mesto direktorja. Ker pa je reelekcija sestavni del samoupravljanja, dobre in načrtne kadrovske politike, dobrega gospodarjenja, usklajevanje kadrovske strukture vodilnih kadrov s potrebami, ki jih terjajo pogoji gospodarske in družbene reforme in ne nazadnje sestavni del delitve po delu, v prenekatih delovnih organizacijah samouprav-

ni in drugi organi še ne vedo, ali sedanji direktor ustreza še za prihodnja štiri leta ali ne. Prav tako tega ne vedo direktorji sami.

Ker pa smo pač takšni, da vsak rad čimprej ve, pri čem je, in kako bo z njim v prihodnje, so se nekateri direktorji že odločili, da bi zvedeli stvar (po njihovem mnenju) iz prve roke.

Tako se zgodi, da direktor obišče sekretarja občinskega komiteja ZK, ga seznanji s proizvodnjo, delom, programom itd., hkrati pa ga nekako zavito direktno vpraša:

»Tovariš sekretar, ali bom še direktor?«

Cudna logika. Cudna še posebno, če jo gledamo s stališča samoupravljanja. So ti direktorji navajeni takšnih oblik tudi v podjetju?

Če je pri prvi reelekciji ponekod prišlo do nekaterih nepravilnosti, potem smo dolžni, da nanje opozorimo in preprečimo, da bi jih ponavljali. Dobiti zagotovilo od posameznika, da bo nekdo še direktor pa je ravno tisto, čemur bi lahko rekli kršenje osnov samoupravljanja in osnovnega namena reelekcije.

A. Zalar

Prizadevnim več denarja

V nedeljo, 14. 1., je bila v prostorih skupščine občine Skofja Loka letna konferenca Zveze tabornikov Skofja Loka. Konferenci so poleg predstavnikov odredov iz Skofje Leke, Železnikov, Gorenje vasi in Trate prisostvovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, predsednik SO Skofja Loka in predstavnik IO ZTS.

Na konferenci so pregledali delo v letu 1967 in sprejeli program dela za letos. Predstavniki IO ZTS pa je Miji Gantar, Pavlu Miklavčiču, Ivanu Mikužu, Milki Oman, Marjeti Pogačnik in Lidiji Zekelj podelil priznanja, Lojzki Bernik, Veri Cepin in Matjažu Cepinu srebrni znak, dolgoletnemu vodji odreda Svobodnega Kamnitnika Milku Pekornu pa najvišje priznanje, zlati znak. OSK pa je dobil naziv partizanski odred Svobodnega Kamnitnika.

Če nekoliko natančneje pogledamo delo ZTOB Skofja Loka vidimo, da je bila to lansko leto najaktivnejša mladinska organizacija v občini. V svojih vrstah ima okoli 550 članov, od tega 50 odstotkov medvedkov in čebelic oz. tistih, ki so mlajši od 11. leta.

Razen taborjenja v Fažani, katerega se je udeležilo 220 članov, so organizirali še tridnevni pohod po partizanskih poteh v smeri Skofja Loka — Blegoš — bolnica Franja — Cerčno — Bevkov vrh — Sovodenj — Sivka — Ziri — Skofja Loka, katerega se je udeležilo 35 članov.

Zaradi pomanjkanja dobrih vodnikov, kar je tudi ena osnovnih ovir, da ne morejo v svoje vrste sprejeti več mladih, so organizirali dva tečaja za vodnike, katerih se je udeležilo 21 članov.

Medvedki in čebelice so sodelovali na republiškem tekmovanju MC in prinesli domov odlično četrto mesto. Poleg tega so organizirali še več izletov na Lubnik, Gobejek, Križno goro in Osolnik.

Eden največjih problemov je vprašanje denarja, saj je ZTOB Skofja Loka kljub svoji aktivnosti dobila le 2600 N din dotacije. Predvsem pa jih pri širjenju in popularizaciji svoje organizacije tare vprašanje nezainteresiranosti ObK ZMS za to organizacijo.

Letos, ko bodo praznovali 15-letnico svojega obstoja, nameravajo biti še aktivnejši in poleg raznih izletov, tek-

movanj in podobnih prireditelj organizirati področno tekmovanje tabornikov, republiško tekmovanje MC, tridnevni pohod po partizanskih poteh in še več drugih prireditev.

Osnovni cilj ZT občine Skofja Loka pa je razširitev te organizacije še na druge kraje v občini. Med drugim sta v okviru programa že začela delovati voda v Relečah in Godešiču.

Vsekakor pa bo za izvedbo tega programa potrebno dati organizaciji večjo dotacijo kot lani.

S. J.

Posvetovanje o zasebnem delu v Radovljici

Nimamo ustreznega davčnega sistema

Ni več potrebno razpravljati, ali je zasebno delo z zasebnimi sredstvi za delo (tako zdaj učeno pravijo privatnemu delu) potrebno ali ne. Potrebno je, v osnovi ni prav nič kapitalistično, le tako ga je treba organizirati, da bo onemogočeno pretirano bogatenje na račun spekulacij. Ustrezna davčna politika je glavni problem, ki ga bo potrebno rešiti. Če drugače ne gre, je treba prevzeti tuje davčne sisteme in jih morda dopolniti, sisteme, ki so zelo učinkoviti. Ko bo to urejeno, ne bo več bojzani po pretiranli bogatenjih in izkoriščanju. Potem bo mogoče — v okviru občinskih programov — pospeševati privatno delo bodisi v posameznih vejah obrti, v gostinstvu itd. Edino občine so odgovorne za politiko na teh področjih, to je v njihovi pristojnosti. Zveznimi ali republiški predpisi pa bo treba stvari urediti tako, da bo privatno ali družbeno delo možno izenačiti, da bosta imela enake pogoje. Vendar ne sme iti pri tem za uvažanje birokracije v zasebno delo, ampak za poenostavljanje administracije pri družbenem delu.

To je nekaj misli s posvetovanja o zasebnem delu z zasebnimi sredstvi za delo, ki ga je za ponedeljek ta teden sklicena občinska konferenca SZDL Radovljica skupaj z občinsko konferenco ZK in občinskimi sindikalnim svetom. Na posvetovanje so povabili tudi nekatere zasebne obrtnike in gostince. Razprava je bila zelo živahna, zato bomo o njej še poročali.

-at

ČASOPISNI PAPIR
LAHKO DOBITE
PO UGODNI CENI
VSAK DAN DO 15. URE

GLAS
OBČINSKA SLAVBA
SOBA 119

Še povečati promet

Lani je veletrgovina Loka v Škofji Loki povečala promet za 16 odstotkov — Ustaljeno tržišče — Leta 1969 novi skladišni prostori — Letos za izgradnjo in prenovitve 300 milijonov starih dinarjev

Veletrgovina Loka, ki je med največjimi podjetji v živilski stroki na Gorenjskem, oskrbuje precejšen del trgovskih podjetij na drobno, ima pa tudi 62 lastnih prodajalnih področij škofjeloške občine ter v Medvodah in Zireh. Od skupno 7 milijard starih dinarjev lani usavarjenega prometa sta malo- in prodaja na veletrgovino približno enako udeleženi.

Delo podjetja pa ni mogoče prikazati samo z vrednostjo prometa in številom prodajal, saj še šteje mnogi drugi kazalci lahko dajo pravo sliko. V veletrgovini Loka se predvsem lahko pohvalijo s hitrim obračunjem zalog. Medtem ko so se zaloge leta 1966 obrnile v 30, so se lani obrnile že v 26 dneh. Zaradi tega je podjetje sprostil 5 milijonov obratnih sredstev na mesec. Čeprav so se lani na splošno dvignili stroški za različne storitve, jim je v podjetju Loka uspelo obdržati stroške v razumljivih mejah. Porasli so manj kot je porasel celotni promet, ki se je lani povečal za 16 odstotkov. To jim je uspelo predvsem zato, ker so znižali stroške, na katere lahko samostojno vplivajo — zmanjšali so stroške za embalažo in transport. Produktivnost so povečali za 10,52 odstotka, dohodek za 18 odstotkov, medtem ko so se osebni dohodki povečali za nekoliko več, za 20 odstotkov. Tako je bil povprečni osebni dohodek v devetih mesecih lani 88.000 S din. Ker je od skupno približno 200 zaposlenih kar 88 odstotkov kvalificiranih, osebni dohodki niso previsoki. Medtem ko je ekonomičnost poslovanja ostala približno enaka kot leta 1966, je rentabilnost nekoliko padla, predvsem zaradi večjih investicij, katerim razumljivo v prvem letu še niso dosegli predvidenega prometa.

16-odstotno povečanje prometa je pravzaprav kar lep uspeh, ker se je lani tržišče zelo ustalilo. Nič več ni večjih sezonskih nihanj, ki so bila prej zelo značilna. Tako ni bil na primer lani v decembru promet bistveno nič večji kot v drugih mesecih. Medtem ko so se prej poslovodje trgovin bali, da jim bo zmanjkalo blaga, so naročali večje količine, sedaj naročajo samo še blago za tekoče potrebe. Delno tudi zato, ker se занесeno na hitro dobavo blaga. Prav tako so pri podjetju opazili, da se zmanjšuje potrošnja dražjih živil kot čokolade, keksov, torej predmetov, ki niso nujno potrebni za vsakodnevno prehrano. Nasprotno pa se več prodaja alkoholnih pijač. Verjet-

no zato, ker so le-te v gostinskih lokalih sorazmerno drage. Vino pa tudi počasi postaja del vsakodnevnih prehrane.

Lani je veletrgovina Loka odprla dve novi moderni trgovini, in sicer v Pirničah in Stari Loki. Razen tega so obnovili prodajalno v Zireh in Konzum v Škofji Loki. Za to in še druga manjša popravila ter dodatno opremo v že obstoječih trgovinah, so porabili 170 milijonov starih dinarjev.

Letos nameravajo v podjetju povečati promet za 14,5 odstotka, in sicer v prodaji na veliko za 22 odstotkov in promet v lastnih prodajalnih za 8 odstotkov. Tako povečanje gostinstva prometa si obetajo predvsem zato, ker so uspeli pridobiti novega kupca Gostinsko poslovno združenje podjetij v Ljubljani, ki povezuje 43 podjetij z Gorenjske, Notranjske in Dolenjske. To podjetje je lani poslalo razpis za preskrbo svojih članov. Ker je veletrgovina Loka ponudila najugodnejše pogoje, je bil podpisan dogovor, ki sicer ne obvezuje člane združenja, jim pa priporoča, da se oskrbujejo prek veletrgovine Loka. Povečanje prometa v malo-prodaji pa si obetajo z otvoritvijo novih lokalov. Tako bodo letos odprli nove trgovine v Šiški, Železnikih in v Sori pri Medvodah. Začeli pa bodo graditi klasično trgovino v Retočah in samopostrežnico v Vižmarjih.

Tako povečanemu prometu pa ne bodo kos sedanjí skladišni prostori. Zato so se v podjetju odločili za eno največjih investicij, to je novo-gradnjo oz. povečanje centralnega skladišča v Škofji Loki za 2000 kvadratnih metrov. Gradnja novega skladišča bo predvidoma stala 200 milijonov starih dinarjev. Ker vseh sredstev ne bodo mogli zbrati sami, iščejo soinvestitorje, ki naj bi prispevali približno polovico potrebnega denarja. Zaradi ugodne lege skladišča jim bo to verjetno uspelo. Večji skladišni prostori pa bodo podjetju omogočili, da se bo začelo baviti tudi s komisionarskimi posli. To pomeni, da bo za druge komitente prevzelo tehnični del poslov v zvezi z nabavo in uskladiščenjem blaga.

Z gradnjo novih skladišnih prostorov bodo začeli jeseni, dograjeni pa naj bi bili leta 1969. V novem skladišču bodo uredili tudi sodobno pakirnico za moko, sladkor in druga živila ter pražarico za kavo. Računajo, da bodo letos za izgradnjo in prenovitve vložili približno 300 milijonov starih dinarjev.

S. Zupan

Kaolinova ruda iz Črne med najboljšimi v Evropi Nejasna prihodnost rudnika kaolina pri Kamniku

Rudnik kaolinove rude v Črni pri Kamniku ima bogato tradicijo, saj so v njem začeli kopati že pred sto leti. Kako pa je s proizvodnjo danes, koliko kaolina nakopičijo in kakšne so perspektive? Ta vprašanja smo zastavili direktorju rudnika kaolina Črna pri Kamniku Gregorju Irtu.

»Danes ima naš rudnik štiri obrate: sam rudnik v Črni, separacijo, raziskovalni oddelk v Selah, kjer odpiramo nov rov, ter obrat kalcita in dolomita v Slahovci. V vseh štirih obratih je zaposlenih okoli 395 delavcev, v samem rudniku pa dela 150 rudarjev. Jedro vseh delavcev so domačini, vendar se v zadnjem času za rudarski poklic odloča vse manj naših ljudi, tako da smo večkrat prisiljeni sprejemati delovno silo iz drugih jugoslovanskih republik, trenutno je teh okoli 1/6 do 1/7.«

»Kako postaneš rudar?«

»Za tiste, ki se odločijo za rudarski poklic, prirejamo v Kamniku tečaje za kvalificirane kopače, medtem ko je šola za rudarske nadzornike v Ljubljani. Ob tem naj vam navedem še podatke o strokovnosti naših delavcev. Imamo 6 rudarskih inženirjev, okoli 20 rudarskih tehnikov oziroma nadzornikov s strokovnim izpitom, visoko kvalificiranih delavcev imamo 23, kvalificiranih 133, polkvalificiranih 73, medtem ko je nekvalificiranih delavcev 117.«

»Znano je, da naši rudniki premoga niso v kaj preveč zavidanja vrednem položaju. Kako pa je kaj pri vas, saj se vam konkurence drugih energetskih virov ni treba bati?«

»Res je, da so danes rudniki premoga v težkem položaju, vendar tudi mi, čeprav ne kopljemo premoga in ima kaolin vrsto različnih uporabnih vrednosti, od kemične, barvne, gumarske in papirne industrije, nismo nič na boljšem. Naj vam skušam to podrobneje pojasniti. Čeprav je povpraševanje po kaolinu v naši državi precejšnje, pa z našo proizvodnjo 230 ton kaolinove rude dnevno ne moremo zadostiti vsem potrebam. Da bi se temu ognili, smo pred leti začeli z obsežnimi raziskavami v Selah, kjer smo odkrili bogata nahajališča kaolinove rude in tu tudi nameravamo odpreti nov rudnik. V ta raziskovalna dela smo lani vložili že precej denarja, okoli milijardo S din, od tega nam je dala polovico federacija, skoraj četrtino republika, drugo pa sami. V zadnjem času so zunanji viri za financiranje teh raziskav prenehali, tako da danes preučujemo nova nahajališča le z lastnimi sredstvi. Če bi stekla pro-

izvodnja v novem obratu v Selah, potem bi letno nakopali okoli 50.000 ton kaolina in s to količino bi lahko kriili vse potrebe jugoslovanskega trga. Do tu je vse lepo v redu in prav, vendar težave se začnejo z lanskim julijem, ko je bil sproščen uvoz nekaterih surovin, med njimi tudi kaolina. Tako smo že leta 1966 uvozili v Jugoslavijo okoli 23.000 ton kaolina, do lanskega septembra pa že 13.000 ton, medtem ko računam, da bo letos uvoz kaolina še večji. S tem, ko Čebji izvažajo kaolin pod svojo lastno ceno, je seveda cenejši kot naš.«

»Torej predstavlja cenejši kaolin iz uvoza za vas resno konkurenco?«

»Deloma je to res, deloma pa tudi ne. Mi zaradi uvažanja kaolina iz tujine ne moremo imeti jasne perspektive, ker zunanji faktorji vse preveč vplivajo na potrošnjo. Naš kaolin se lahko zmeraj meri po kvaliteti s češkim ali angleškim kaolinom, ki sta najboljša v Evropi, poleg tega pa smo v kvaliteti kaolina, ki se uporablja v papirni industriji, prvi na Balkanu. S tem se nečemo hvaliti, želimo le to, da bi naša družbena skupnost končno le spoznala vrednost naravnih bo-

gastev in ugotovila njihovo logično stanje, saj konec koncev vsak ve, da je treba izkoristiti obstoječe možnosti, posebno pa še, če so sedanje zaloge naravnih bogastev kvalitetne. Tako smo torej v dilemi, ali naj razvijamo našo proizvodnjo še v novem obratu v Selah ali pa naj se prepustimo zakonu ponudbe in povpraševanja, pri katerem pa kupca ne zanima, kako se kaolin koplje, temveč kakšna je njegova cena in logično je, da bo kupil tisti izdelek, ki je cenejši. Ravno zato se mi zdi potrebno poudariti, da mora naša družba spoznati vrednost svojih rudnih bogastev.«

»Čeprav iz tega lahko povzamemo, da vaša prihodnost ni preveč rožnata, pa nas kljub temu zanima, kakšni so vaši letošnji načrti?«

»Do konca letošnjega polletja bomo končali z modernizacijo separacije. S tem se bo kvaliteta našega kaolina še bolj povzpela v sam evropski vrh. Ob tem pa naj še poudarim, da nimamo denarja, da bi lahko dali separacijo v poskusno obratovanje. Ko bo njena modernizacija končana, bomo v njej takoj začeli z redno proizvodnjo.«

V. Guček

V Iskri Železniki računajo, da bodo preteklo poslovno leto končali brez poslovne izgube

Položaj tovarne Iskra v Železnikih se je kot smo opazili po podatkih v glasilu Iskra v zadnjih mesecih zelo popravil, čeprav se posledice lanske krize še občutijo. V novembru je kolektiv spet prejel 100-odstotne osebne dohodke, pa tudi v decembru ne bo slabše. Postavljen proizvodni plan je bil dosežen s 86 odstotki, kar je glede na to, da so zbrali dovolj naročil šele ob polovici leta, vredno vse pohvale.

Razmere na trgu so jih prisilile, da so morali v veliki meri opustiti planirano proizvodnjo. Prisiljeni so bili sprejeti tudi manjša naročila. Vse to pa je onemogočilo dobro organizacijo dela, kar je seveda vplivalo na poslovni uspeh podjetja. Kljub vsemu pa v tovarni predvidevajo (zaključni račun še ni izdelan), da bodo preteklo poslovno leto končali brez izgube.

Slabi medsebojni odnosi, ki so bili glavni razlog za uvedbo začasne uprave, so odpravljeni. Nekaj ljudi je zapustilo kolektiv, tudi pa, ki

so ostali, bodo morali pokazati več zanimanja.

Letos nameravajo v Iskri Železniki izdelati za 23 milijonov novih dinarjev. Plan predvideva, da bodo približno 50 odstotkov proizvodnje prodali na domačem tržišču, 25 odstotkov v ZDA, preostalih 25 odstotkov pa je namenjeno: 12,5 odstotka za Italijo, 7,5 odstotka za Romunijo in 5 odstotkov za Zahodno Nemčijo. Večja prodaja doma bo tudi ugodno vplivala na poslovni uspeh podjetja.

S. Z.

Očiščene in zmrznjene morske ribe v prodajalnah

Žvita Kranj

Bled, ki ga ne poznamo: Mlino

Zaledenela mlinska kolesa ob Jezernici

Mlinska kolesa ob Jezernici ne pojo več svoje enolične pesmi. Utihihnila so že skoraj povsem, nekatera že pred dolgimi desetletji, nekatera po zadnji vojni. Le globoko doli ob Savi se še kdaj pa kdaj zavriče, da ljudje ne pozabijo na njihovo otožno melodijo, na njihovo enakomerno merjenje časa.

Ni se ustavil čas, ko so se nehala vrteti mlinska kolesa. Zdi se, da so ga utesnjevala, da so ga trdno oklepala v svoj mokri objem, da mu niso dala dihati. Zakaj čas je potem, ko je lopute koles prerasel mah in ko jih je pozimi okoval led, pospešil svoj korak, prinašal je novost za novost. Kot bi mu, prej ujetemu v povsem določen ritem mlinskih stop, zdaj zrastle peruti. Pohitel je, da kaj ne zamudi, da ponese Bled v svet, da pokaže svetu lepote tega biseru slovenske zemlje. Bled, prej stoletja ujet v srednjeveške fevdalne okove desetletja in stoletja, ki se skozi kopreno časa zdijo

siva in skrivnostna kot jezerska gladina v poznem jesenskem popoldnevu, ko prši na gole črne veje in se da megla na živobarvno listje, ta Bled je postal zdaj mravljišče turistov z vseh koncev sveta. Babilon najrazličnejših jezikov, luksuzno letovišče za petične goste in cilj številnih šolskih izletov.

Prej... Kako je bilo prej na Bledu? Takrat, ko so v gradu na visoki skali gospodarili briksenski škofje oz. njihovi upravitelji in zakupniki. In ko so bile tlačanske hube po vaseh, ki danes sestavljajo Bled, razdeljene med posest briksenskih škofov in še nekaterih drugih fevdalnih posestev v okolici. Takrat... Da, o tistih časih bi nam mlinska kolesa lahko veliko povedala. Jezernica še vedno odvaja vodo iz jezera v Savo, vendar so mlinska kolesa ob njej utihnila, slope so se podrla, pajčevine po kotih niso več bele od moke kot včasih. Le Jezernica še teče, njena moč pa ni več izkoriščena. Strugo so ji v začetku po-

pravili, da je lepša. Utrdili so obrežja z lepimi skalami. Ko pa se žuboreča voda skrije očem turista, ki jo gleda s ceste, teče spet po stari strugi. Se vedno je napeljana k nekdanjim mlinom, vendar jo ne spustijo več na lopute koles. Ni potrebno, zdaj v mlinskih domujejo miši in podgane, ropotija in prah. Ni več mlinarjev in ne moke in ne toplega vonja po zmleti pšenici. Debele, s kamni zidane stene še stojijo tik ob Jezernici, mlinska kolesa ob njih pa so v teh dneh okovana v led in sneg. Sneg na loputih se zdi kot pajčevina v spalnici. Mimo teče voda, ki je včasih odstranjala pajčevine, da je bilo vse snažno in na pravem mestu.

V led in sneg okovana mlinska kolesa se zdi v teh dneh mrzla in nepristopna kot siva preteklost, ki jo tako slabo poznamo. Všeč so mi mlinska kolesa, če ne mirujejo. Ko pa sem ondan postajal ob bregovih Jezernice v Mlinem na Bledu, so mi bila skoraj zoprna v svoji tišini in v družbi ledenih sveč. Mrak se je jel spuščati na stisnjene strehe hiš in podov in hlevov in nekdanjih mlinov, ki ždiijo ob potoku, Mrak z mrazom, ki je ob tej ledeni vodi še vztrajneje lezel v kosti. Takrat, ko so se vrtela mlinska kolesa, je moralo biti to toploje. Gotovo je bilo topleje, saj so se vrteli težki mlinski kamni in dišalo je po moki, iz katere so gospodinje v toplih pečeh peklo kruh.

Premišljal sem, kako je spomladj tod, na teh obrežjih. V marec in aprilu, ko pride odjuga, ko pobere sneg. Ko trobentice porumenijo breg in ko kalužnice vzvetijo tik ob vodi. Kakšna so tedaj mlinska kolesa? So še tako zelo mriva in stara? Kakšna so v družbi trobentic in kalužnic in zvončkov, čeprav se ne vrtijo več, čeprav ne veje, zakaj so sploh še tam?

Bled. Mlino. Poznamo Mlino, kajne? Restavracija je tam, ob cesti, ki pelje v Bohinj, nasproti čelnarne. Pravijo, da je to dobra gotilna, dobra restavracija; tudi tuje se menda radi ustavljajo v njej. Lani so v bližini odprli še eno restavracijo, ki je moderneje opremljena, a manjša. To je Mlino, ki ga poznamo. Mlino ob cesti na obeh bregih Jezernice, po kateri potasi, leno odteka voda iz jezera; v začetku leno, potem pa po hitri proti Savi. Mlino, ki ga ne poznamo, pa je prav ob tem potoku, južno od ceste. To je stara vas Mlino, danes sicer sestavni del Bleda, včasih pa samostojna vas.

Samo dvakrat, trikrat sem bil v tej vasi. Samo nekajkrat sem iz turističnega, asfaltiranega Bleda pokukal v tisti del Bleda, ki je tako blizu, a precej skrit očem turistov. Takoj za asfaltom je, po katerem drvimo v Bohinj. Tam so danes ulice, Mlinska kot osrednja in še nekateré. Vasi Mlino uradno ni več. To je danes Bled, tisti stari, še ne povsem skomercializirani Bled, v katerem naravnost iz asfalta stopimo na kmečko dvorišče z obošernimi koruznimi storži po stenah pada in z odprtim, neobzidanim gnojiščem. Ta Bled je še v veliki meri ohranil spomin na preteklost: hiše so majhne, strehe se stiskajo druga k drugi, kipijo v nebo ena više kot druga, k soncu, prepletajo se med seboj. Podi prav tako majhni, postavljeni na videz brez reda, vendar po trdi logiki razpoložljivega zemljišča. Hlevi in nekdanji mlinski so zidani iz kamenja, voda je še napeljana k mlinskim kolesom, vhodi v hiše so še polkrožni zgoraj in kamniti, na majhnih oknih so še stare okenske mreže. Iz grabna, po katerem teče Jezernica, se vzpenjajo hiše v oba bregova; v levega bolj kot v desnega. Središče vasi je bilo in je še na tej strani, na vzhodu, kjer je več prostora; breg nasproti je strmejši, je zasajen s sadnim drevjem.

Izvor imena vasi ni problematičen. Mlini so mleti tod žito že v davni preteklosti. Mlinsko kolo, izklesano iz trdne konglomeratne skale, z luknjo vsrednjega, je simbol Mlina. Ta simbol — dvoje mlinskih koles — ob restavraciji Mlino pove vsakomur, ki ima le oči na pravem koncu, da so tod zmleli včasih precej žita.

Zgodovina nam pove, da je Mlino stara vas. Listine iz srednjega veka imajo zanj ime »Muli-velt«. France Gornik piše v knjigi Bled v fevdalni dobi, da je otoška cerkev dobila takaj »kmetije z mancipiji z darovnico iz leta 1185. Blejska graščina, kakor kaže, ni imela na Mlinem posesti do poznega srednjega veka, ko je kupila leta 1458 posest gospodov Mlinskih — Seepacherjev. Ze razni viri iz fevdalnega časa, iz srednje-

Andrej Zumer

ga in novega veka, župnijski urbar iz leta 1746, župnijske matice in ljudje še danes ločijo naselje Zazero od Mlina. Mlino je ob Jezernici in na obali jezera (od čkolice livšega hotela Petran do kraljekega cestnega predora v smeri proti Toplicam), Zazero pa del vasi, ki sega od vrha hriba nad Mlinem proti Savi.

Iz arhivskega gradiva je tudi razvidno, da so bile kmetije na Mlinem zelo majhne. Tako je ostalo še do danes, to pokaže samo bežen sprehod skozi vas. Le nekaj je večjih, pravih kmetij; leže više nad strugo Jezernice, Na klanec pravijo tistemu delu vasi. Več imajo zemlje, boljše je in bližja, potov je manj. Tisto, kar je spodaj, ob Jezernici, pa komaj lahko še imenujemo kmetije. Gornik omenja, da so v fevdalnem času plačevali toliko »štibre« kot drugje od boljših kmetij. Danes je v teh hišah malo ljudi za delo. Povsod je kdo v službi, sicer se ne bi preživeli.

Leta 1790 je bilo na Mlinem (z Zazero) 53 hiš, 64 družin in 304 prebivalci. Manj kot sto let pozneje (1869) se število ljudi poveča na 334 in prav toliko jih je bilo leta 1900, medtem ko so jih leta 1890 zabeležili nekaj več, 348, leta 1830 pa celo 372. Med obema vojnama je število prebivalstva komaj presegle število 400 (1931 — 409), po vojni, leta 1953, pa jih je bilo 497. Mlino je torej naselje, ki sicer ni stagniralo, ki pa tudi ni bogve kako hitro napredovalo. V nekaj manj kot 200 letih se število ljudi ni povečalo niti za 200.

Simbol mlina — mlinski kamen pred restavracijo. Edino dva taka kamna in nekaj mlinskih koles, vkovanih te dni v led in sneg, še spominjajo na davno preteklost te blejske vasi. — Foto: Franc Perdan

Ti podatki nas sprva malce presenečajo; pričakovali bi hitrejši razvoj. Vendar pa je treba upoštevati, da v samem Mlinu, v vasi, ni bilo prostora za nove gradnje. Skromen prostor ob Jezernici je bil že sicer pregoščo naseljen; zemlje je bilo malo, kruha za vse jim ni mogla dati, zato so imeli večjih v najemu še grajske njive na Lokah (Gornjič), imeli so mlino in žage, verjetno pa so se bavili še z različnimi drugimi obrtnimi deli. V največjem času, s prodorom turizma, ko je Bledu cena rasla, so rastle ob obali v Mlinu, in Zazaru počitniške hišice, dvorci, vendar lastniki v njih navadno niso stalno prebivali. Mlino je bilo v turizmu znano prej kot ostali del Bleda. Tu je bilo središče blejskega visokotelega, privilegirane turizma. »Vsak je prišel sem, tu je bilo središče Bleda, vsa gosposka se je pripeljala do hotela Petranje pripoveduje danes starejši ljudje. Pa danes? Del Petranja so po vojni že podrli, ostali del pa bo v kratkem prišel na vrsto, saj se bo sicer sam zrušil — na glave stanovalcev, ki so v njem. Mlino danes nima hotela, gostinskega objekta, takega, ki bi kaj pomenil, kot npr. Toplice ali Jelovica. Mlino danes v blejskem turizmu pomeni zelo malo. Mlino je Bled, ki ga bo za turizem treba šele odkriti. Ponovno odkriti.

Tik ob Jezernici leži Oblakova domačija, ki ima nad vrati tablico z napisom Prežihova ulica 1. Hiša leži podolgem ob vo-

di, med potjo in potokom, hlev s podom, supo in drvarnico pa je za nekaj metrov višje ob Jezernici, prislonej s stransko, ožjo stranjo k potoku. Vse je v bregu, tudi dvorišče med tema dvema postopjema in tudi neobzidana gnojna jama sredi dvorišča. Visok kup gnoja se je že nabral; to bo raslo, ko bo na njivi! Jože Rogac, prileten suh mož z izrazitimi gubami okrog globokih, vdrtih oči, si je dal opraviti z vilami okrog gnojne jame, ko sva ga s Franceljnom presemetila z vprašanjem, koliko mlinov je bilo včasih v Mlinu. Z rokami v rokavicah iz domače volne se je naslonil na vile, malce pomislil, v očeh in gubah okrog njih je bil zadržan, malce plašen in radoveden nasmeh, potem pa je rekel: »Pet. Ja, pet jih je bilo, danes pa je samo še eden, pa še ta je čisto v grabnu, dobi ob Savi. Pri Grabnarju se reče po domače. Samo ta še dela in tudi žaga je zraven. Drugih mlinov in žag pa ni več. Pred kakšnimi petdesetimi leti jih je bilo pet. Dva mlina sta nehala mljeti že prej, dva — pri Mlinarju in pri Pušinu — pa so zadnji vojni. Mlinska kolosa pri teh dveh hišah še imajo, ste jih morda videli?«

Videla sva jih — vkovane v led in sneg.

Potem sva sedela pri Kašarju (Mlinska ulica 20) v kuhinji. Pogleda sva se. Zunaj je bilo mraz, Andrej Zumer pa je tako prijetno pripovedoval: da ima manjšo kmetijo, da je od vsake hiše kdo v službi, ker je zemlje premalo, da bi vsi živeli od nje, da hodijo ljudje na delo v jeseniško železarno, v Verigo Lesce, v LIP Bled, poleti jih je veliko v hotelih in restavracijah itd. »Pri vseh kmetijah je ljudi za delo malo, vse gre za boljšim zaslužkom, zato je treba vse bolj za silo narediti. Če ne bi imeli motornih kosilnic bi počevico trave ostalo na travniških. Kdo bi pa kosil!? Tema je sifila v kuhinjo, hčerka pa je ob štedilniku z velikim tekom jedla potico in poslušala, kaj pripoveduje oča. Poslušala je, kako so včasih delali mlinarji, kako žage, kako je bilo takrat, ko se ni bilo ceste okrog jezera, do Zake, ampak le kolovoz. Andrej Zumer se je začel lani ukvarjati tudi s prevzci turistov s starimi vozovi. »Ze oče je bil fujakar, pa sem še jaz. Veliko se jih petje,« je povedal, »a le tujci. Če ne bi bilo tujcev, bi bilo slabo. Za naše ljudi Bled ni, je predrag.«

To je Mlino. Brez mlinov, skoraj brez, a s spominj nanje. In z nekaj mlinskimi kosemi, mrtnimi, mirnimi, spečimi, vkovanimi v led in sneg.

To je Bled, ki ga tako slabo poznamo.

Andrej Triler

Kdo zavira nadaljnji razvoj oddelka delavskega gibanja in NOB pri tehničnem muzeju železarne Jesenice

Z namenom, da bi Jesenice kot znano delavsko središče s svojo bogato revolucionarno tradicijo in pestro zgodovino boja proletarskih množic, ki s svojimi začetki sega v čas avstro-ogrške monarhije in se nadaljuje med obema vojnama ter doseže svoj vrhunec med narodno-osvobodilno borbo jugoslovanskih narodov, ohranile zgodovinske dokumente tega gibanja, je bil pri Tehničnem muzeju jeseniške železarne kmalu po osvoboditvi ustanovljen oddelak delavskega gibanja in NOB. Mnogo truda in prizadevanj so morali vložiti sodelavci tega oddelka, da so zbrali in uredili dokumentarno gradivo, ki ga je zaradi neustreznih prostorov že načela vlaga in plesen. Bogate dokumentarne razstave, ki so jih organizirali sodelavci oddelka za delavsko gibanje in NOB pri Tehničnem muzeju jeseniške železarne doma na Jesenicah in v drugih krajih jeseniške občine; so dokaz, da so ti ljudje opravili veliko delo pri zbiranju dokumentarnega gradiva iz zgodovine delavskega gibanja in NOB, pa čeprav niso imeli takrat o tem nobenih izkušenj. Vodila jih je le visoka patriotska — socialistična zavest, da so zgodovini delavskega gibanja in narodnoosvobodilnega gibanja ohranili bogato gradivo, ki bi ga za vedno zabrisal čas, če ga ne bi iztrgali naravnemu uničenju.

Jeseniški pionirji za zbiranje dokumentarnega gradiva iz zgodovine delavskega gibanja in narodnoosvobodilnega boja se zaradi stalnih finančnih težav in nerazumevanja nekaterih čimrtejev gospodarstvenega in kulturnega življenja v jeseniški občini ne morejo pohvaliti, da imajo sodobno urejen muzej. Težave so specifične, in se vežejo na zunanje sodelavce in zbiralce dokumentarnega gradiva. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da ne zajema revolucionarni razvoj gibanja delavskih množic iz mesta in okolice Jesenic, temveč okoliš, kjer so živeli in delovali predvojni in medvojni politični in vojaški voditelji tega gibanja. Pri tem pa moramo upoštevati, v katerih kulturnih društvih, delavskih organizacijah so za skupne politične ideje jeseniških železarjev sodelovali ti ljudje.

Ta dejstva pa narekujejo sedanjim in bodočim rodovom, da bi ti železarji — revolucionarji, ki so bili pobudniki socialnih in političnih bojev v preteklosti, najdejo svoje mesto in s tem tudi priznanje, ki so ga zaslužili v tem boju. Njihov lik in vloga pa naj služita mlajšim rodovom kot lik delavca — proletarca, ki je

kjub preganjanju, poniževanju in zapornem izšel kot zmagovalac. Preživeli jeseniški revolucionarji so pa dolžni, da pronašajo tradicije NOB na mlajše in bodoče rodove.

Vsa zgoraj opisana dejstva pa potrebujejo upravičenost obstoja oddelka za delavsko gibanje in NOB pri Tehničnem muzeju jeseniške železarne. Ne morem pa razumeti dejstva, zakaj je prav ta oddelak med prvimi na dneveni red prišel, da bi ga iz nekega ekonomskega računa zaradi varčevanja ukinit ali pripojili muzeju v Kranju... Morda pozabljajo upravni organi jeseniške železarne, da se ne more gospodarska reforma omejiti na čisto ekonomsko, ki bi prizadela z veliko kulturno škodo naš razvoj? Ali ni nihče od odgovornih pomislil, da bi z odhodom sedanjih sodelavcev oddelka za delavsko gibanje in NOB na druga delovna mesta za več let ohromilo dosedanje muzejsko dejavnost s tega področja? Kdo bo še nadalje pri Tehničnem muzeju jeseniške železarne prikazoval, da je delavec — proletarec bil osnovni dejavnik preoblikovanja družbenih odnosov in dal temu razvoju tudi svojo vsebino, če bi se ta oddelak ukinitil? Kdo lahko pred družbo prevzame odgovornost, da bi lahko za dogleđen čas zbrisal simbol revolucionarnega gibanja jeseniških proletarcev, ki so šli skozi politične zapore, konfinacije, koncentracijske taborišča in v narodnoosvobodilnem boju žrtvovali svoja življenja za to, kar danes imamo? Vsega tega pa ne moremo meriti z dinarjem, da bi nekje reševali zaščeno gospodarstvo na račun zgodovinske dejavnosti delavskega gibanja in NOB... Če bodo posvetili več pozornosti ekonomiki podjetja, bodo našli tudi tista finančna sredstva, ki bi jih radi zagotovili na račun naše zgodovinske dejavnosti.

Ta dejstva so narekovala nujnost, da so predstavniki

tovarniške konference ZKS s sodelovanjem predsednika IO sindikata, predstavnika za muzejsko dejavnost, občinskega odbora ZB NOV Jesenice, predsednika stalne komisije za zadeve borcev pri DS ZJ in muzejski delavci sklicali posvet o tem vprašanju... Na podlagi sprejetih stališč na tem posvetu je stalna komisija za zadeve borcev pri ZJ dne 5. januarja letos sklicala sejo, da bo obravnavala vprašanje ukinitve nekaterih delovnih mest v oddelku za delavsko gibanje in NOB pri Tehničnem muzeju železarne Jesenice. Ker je posvet predstavnikov družbenopolitičnih organizacij sprejel stališča, ki sem jih že opisal, se je tudi komisija za zadeve borcev pri DS ZJ pridružil njihovim stališčem z zahtevo, da se delo o zgodovini delavskega gibanja in NOB mora nadaljevati. Menijo, da je to moralna in politična obveza vseh jeseniških družbenopolitičnih in gospodarskih organizacij. Predstavniki železarne in občinske skupščine Jesenice pa se morajo dogovoriti, kdo bo financiral dejavnost oddelka za delavsko gibanje in NOB. Menili so tudi, da bi se pretehtal in osvojil predlog muzejskega sveta, da bi uredili razstavne prostore v bivši Kosovi graščini, kjer bi bilo najbolj primerno mesto, ki bi populariziralo obisk te razstave. Saino razstavo bi si tako lahko ogledalo večje število domačinov, drugih občanov in turistov, ki potujejo skozi Jesenice v notranjost države.

Komisija za zadeve zaposlenih borcev — železarjev je na tej seji tudi osvojila mnenje, da se morajo idejno opredeljevati ob dilemah kulturne ustvarjalnosti v odnosu do zgodovine delavskega gibanja in NOB ter do ljudi, ki so požrtvovalno udeleževajo na tem področju.

Karel Zerko

Svečana telovadna akademija

V prepolni dvorani TVD Partizana v Gorenji vasi je bila v nedeljo svečana telovadna akademija. Razdeljena je bila na tri dele. V prvem je gledalcem in nastopajočim spregovoril dr. Milan Gregorčič, ki je orisal štiridesetletni razvoj telovadbe v Gorenji vasi. Nato je Marjan Kosmač podelil spominske plakete dr. Gregorčiču, Ingliču Matjevu, Pipan Jelici in Jelovčenu Rajku, ki so več kot 40 let aktivno sodelovali v društvu.

Po govoru in podelitvi priznanj pa se je začela akade-

mija. Najprej so nastopili pionirji in pionirke osnovne šole. Za njimi pa člani TVD Partizana, ki so na več orodjih prikazali dobro telovadbo. V tretjem delu pa so kot gostje nastopili telovadci Narodnega doma iz Ljubljane. Nastopili so štirje mlajši tekmovalci ter državna reprezentanta Milenko Kersnič in Janez Brodnik. Obiskovalce so navdušili z vajami na konju z ročaji, drogu, bradlji, še posebno pa z vajo v parterju, kjer so poželi največ odobranja.

J. Cadež

Jože Rogac

Aktivna dramska sekcija v Predosljah Pripravili so igro Rokovnjači

Za dramsko sekcijo kulturno-prosvetnega društva v Predosljah res lahko rečemo, da je delavna, bržkone ena izmed najboljših amaterskih dramskih skupin v kranjski občini (če izvememo amatersko gledališko družino pri Prešernovem gledališču). Poleti so vsi člani pridno pomagali pri urejanju dvorane: stari pod so zamenjali z novim, sami so napravili lepe kulise, pripravili so skupni izlet itd. Ko pa je prišla jesen, so se pridno začeli učiti igro Rokovnjači. Nekajkrat sem jih šel obiskat na vaje in videl, kako mladina z veseljem vadi in ravna po navodilih režiserja tov. Krmeca. In razveselilo me je, ko sem med mladimi igralci opazil tudi že izkušenega amaterskega igralca 56-letnega Antona Betona iz Predoselj.

Ze 9. in 10. decembra lani so se igralci iz Predoselj predstavili s to igro na domačem odru. Obakrat je bila dvorana polna; posebno 10. decembra je bilo toliko ljudi, da je bila pravcata gneča. 7. januarja so ponovili igro na Kokrici in tudi tam je bila dvorana skoraj polna. Skle-

nili so, da bodo še gostovali v krajih, kjer imajo primerne velike odre. Ugotovili so namreč, da je uprizoritev Rokovnjačev uspeša in da se ljudje zanimajo zanjo. Pri igri sodeluje okrog 35 igralcev, med njimi največ mladih. Včasih mladino kritiziramo zaradi nedelavnosti, vendar jim pogosto s tem delamo krivico. Tokrat so se mladi iz Predoselj res izkazali. Z igranjem imam precej izkušenj, saj sem, ko sem bil še mlad, precej igral v Britofu, na Primskovem in v Kranju, zato zlepa ne pohvalim, kar ni dobro. To igro in te igralce pa je treba pohvaliti. Polna dvorana Pre-

dosljanov in okoličanov jih je nagradila z dolgim aplavzom; to je dovolj, če je predstava ljudem všeč. Zagotavlja, da bodo še prišli, da bo dvorana spet polna, če bodo še enkrat igrali na domačem odru. Med mladimi igralci je precej talentov, ki že dlje igrajo, pa tudi tisti, ki so se letos prvič vključili v dramsko sekcijo, kažejo, da bodo postali dobri amaterski igralci.

Z Rokovnjači bodo igralci iz Predoselj gostovali še v Bukovici, Voklem, Podbrezjah, Naklem, Zalogu in Preddvoru, spomladi pa bodo šli gostovat tudi na Dolenjsko.
Stanko Bučan

Kulturno delo v Podbrezjah

KUD Tabor in TVD Partizan Podbrezje sta imela v soboto, 6. januarja, redni letni občni zbor, na katerem sta pregledala svoje delo. Ker sta se v lanstem letu ti dve organizaciji, ki sta največji v Podbrezjah, združili, jima je s skupnimi močmi uspelo zgraditi stanovanje za hišnika, drvarnico in

pa delno popraviti streho kulturnega doma.

Najbolj je v Podbrezjah obiskana knjižnica, saj je ena izmed najboljših v kranjski občini. Lani so si prebivalci Podbrezjij sposodili v knjižnici okoli 1840 knjig, kar je lepo število za vas, ki ima okoli 700 prebivalcev. Podbreška knjižnica je bila ustanovljena že leta 1908. Med drugo svetovno vojno so Nemoj požgali vse knjige, leta 1948 pa je ponovno začela delati.

Dramski sekciji je lani uspelo pripraviti igro Sola za starše, predstave so bile dobro obiskane. Sodelovali so tudi na vseh proslavah. V letošnji sezoni nameravajo z mladimi močmi, ki se zelo zanimajo za igranje, spet pripraviti več predstav. Prvo bodo uprizorili že prihodnji mesec. V Podbrezjah imajo tudi dva pevska zbora: mešani pevski zbor pod vodstvom Janeza Kozjeka in pa na novo ustanovljeni mladinski zbor pod vodstvom Marjana Eržena.

D. Humer

V Bohinjski Češnjici bodo ustanovili kulturno-prosvetni odsek pri gasilskem društvu

Vsi moji sinovi

na odru v Češnjici

V Bohinjski Češnjici je dramska skupina uprizorila v nedeljo, 14. januarja, Millerjevo dramo VSI MOJI SINOVI. Prizadevni igralci so z uprizoritvijo zelo uspeli, saj je bila dvorana kar dvakrat polna gledalcev. Ceravno je delo zelo zahtevno, so igralci izpolnili vsa pričakovanja. Predstava je bila solidna in dokaj enotna. Posebno skrb so pri izvedbi posvetili izgovarjavi, kar je posebej pohvalno. Igra je bila tudi dovolj sproščena in tekoča, uspeli so poudariti osnovne avtorjeve misli. Režijska zamisel ter izvedba sta bili v skladu s konceptom drame. Posebno skrbno in domiselno pa so pripravili sceno in jo uspešno dopolnjevali z odrsko razsvetljavo.

Druga skupina dramske sekcije pa že študira Meškovo dramo MATI, medtem ko predvidevajo za letošnje tretjo premiero. Druga premiera bo na vrsti že v prihodnjih štirinajstih dneh.

Kulturni delavci v Češnjici si zelo prizadevajo, da bi popestriili kulturno in družabno življenje v kraju. Prizadevanja pa niso zaman. Občinstvo v tem kraju se najbolj navdušuje za dramska dela, za kar ima tamkajšnja igralska skupina najboljše možnosti, zelo primerno in dobro opremljeno dvorano in dovolj požrtvovalnih igralcev. Tudi iz sosednjih krajev in od drugod zelo radi pridejo igrati v Češnjico zaradi odličnega občinstva, ki vedno napolni dvorano, in zavoljo zelo primernih tehničnih možnosti: odra in dvorane. Igralci so s tamkajšnjim gasilskim društvom sami uredili dvorano ter opremili oder s primerno razsvetlavo in rekviziti. Zaradi tako ugodnih razmer so samo lani zabeležili v Češnjici 17 gostovanj dramskih skupin. Domačini pa so z uspehom zaigrali ljudsko igro Deseti brat.

Na nedeljskem posvetu so se o kulturnem delu pogovarjali s predstavniki zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Radovljica. Ugotavljali so potrebo, da je kulturna dejavnost v Češnjici tako razgibana, da je potrebno ustanoviti samostojno organizacijo, ki bi vodila to delo. Pri tem jih z razumevanjem podpira tudi tamkajšnje gasilsko društvo. Zato so v soglasju z ZKPO Radovljica sklenili predlagati gasilskemu društvu, da ustanovijo samostojni kulturno-prosvetni odsek gasilskega društva. To je edini primer take vrste v občini in je sprejemljiv. Kulturno-prosvetni odsek bo hkrati postal član občinske kulturne zveze, ki mu bo pomagala finančno in strokovno.

J. B.

Prihodnji teden v kinu Center v Kranju

Moda in popevka

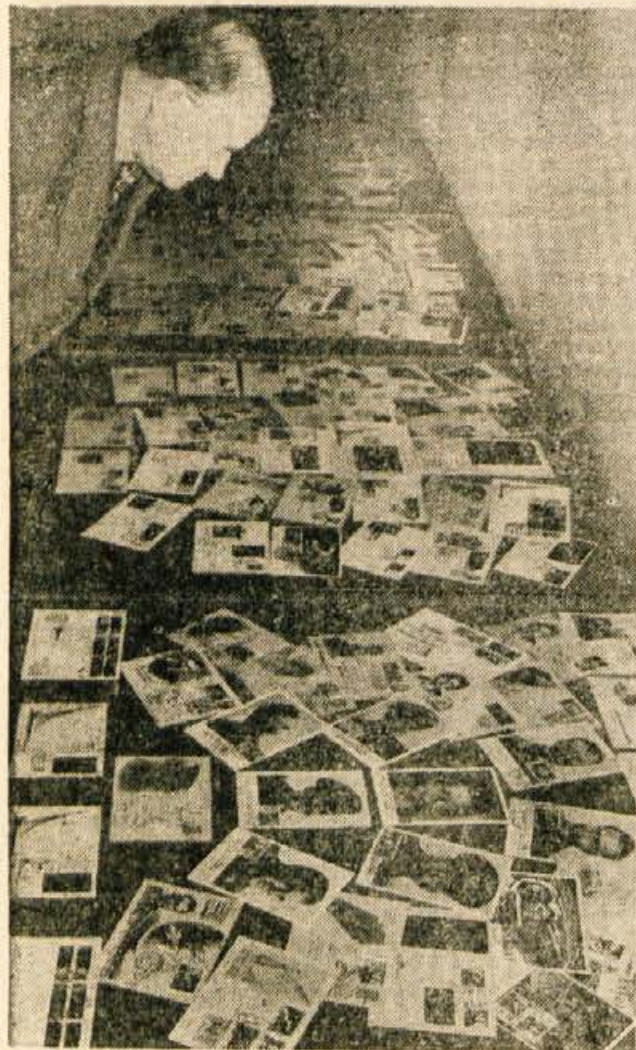
Delavska univerza Tomo Brejc Kranj bo prihodnji teden spet začela s kulturno-zabavnimi prireditvami, s kakršnimi so lani dosegli že lepe uspehe in privabili — na-

vadno v dvorano kina Center — množico Kranjčanov in okoličanov. Prireditve bodo vsak mesec, in sicer vedno na določen dan — zadnji torek zvečer v mesecu. Upajo, da bodo te kulturno-zabavne prireditve tudi letos naletele na velik odziv med Kranjčani.

Prva taka prireditev bo v torek prihodnji teden, 23. januarja ob 20. uri v kinu Center. Naslov: MODA IN POPEVKA. S spomladanskimi modeli bodo sodelovala podjetja Kroj Skofja Loka, Gorenjska oblačila Kranj in Almira Radovljica, za glasbeni spored pa bo poskrbel ansambel Mladi levi s pevkami Marjano Deržaj, Alenko Pinterič in Berto Ambrož.

Ce bo prireditev uspela, pravijo na kranjski delavski univerzi, bodo s podobnimi kulturno-zabavnimi prireditvami nadaljevali.

A. T.

V mali dvorani delavskega doma na Jesenicah so v soboto, 13. januarja, odprli filatelistično razstavo v počastitev obletnice oktobrske revolucije. Razstava, ki so jo organizirali člani filatelističnega društva Jesenice in DPD Svoboda Tone Cufar, bo odprta do 24. januarja. (vig) foto: Franc Perdan

Pojasnilo

V zvezi s člankom »Oče ur pravljic in njegov pomočnik«, objavljenim v prejšnji številki Glasa, pojasnjujemo:

Nismo zapisali, da je Jože Kovačič ustanovil ure pravljic ali da je bil pobudnik za to novo obliko dela PG Kranj. Zapisali smo le, da je »prevzel« ure pravljic in da se že skoraj osem let s tem profesionalno ukvarja. Pisali smo predvsem o sedanjih urah pravljic in o Kovačiču, ne pa zgodovine ur pravljic PG, zato smo namenoma izpustili podatek (za katerega

smo vedeli), da so namreč idejo za ure pravljic dal tovariši Dežman, Hotko in Lombar ter da so bile te prireditve nekako dve leti povsem na amaterski osnovi. Ker pa se je pokazalo, da delo tako, na amaterski osnovi, ne more iti več naprej, ker ga je preveč in je prezahtevno, so pri PG nastavili profesionalca, ki odteje skrb predvsem za to.

Toliko v pojasnilo tistim, ki se imajo za neposredno ali posredno prizadete.

a-

Te dni po svetu

Tokio, 12. januarja — Severni Vietnam je danes potrdil, da bo pozitivno odgovoril na vsak poziv Kambodže v primeru agresije. To so potrdili v sporočilu o pogovorih, ki sta jih imela v Hanoju zunanji minister Kambodže in DR Vietnam, princ Narodom Furisare in Nguyen Duy Trinh.

Rio de Janeiro, 12. januarja — Brazilski policija je ugotovila, da je na območnem področju Guaira kmetijska kolonija, kjer se skrivajo nacisti.

Tel Aviv, 12. januarja — V Tel Avivu so uradno sporočili, da so danes na Sueškem prekopu izmenjali vojne ujetnike med Izraelom in ZAR, in sicer na podlagi sporazuma, ki sta ga državi sklenili s posredovanjem mednarodnega Rdečega križa v Ženovi.

Beirut, 12. januarja — V Bejrutu se bo danes sešel jemenski odbor, v katerem so republikanci in rojalisti in ki bo skušal pripraviti tla za konferenco o spravi vseh jemenskih grupacij, tako da bi vzpostavili mir v deželi.

London, 12. januarja — Britanski zunanji minister George Brown se je danes vrnil v London. Bil je na obisku na Japonskem, včeraj pa se je v Washingtonu pogovarjal z ameriškim sekretarjem Deanom Ruskom.

Moskva, 13. januarja — Sovjetska časopisna agencija APN poroča, da so v Moskvi obsodili na zapor od enega do sedem let štiri ljudi zaradi antisovjetske propagande in deviznih prekrškov.

Los Angeles, 13. januarja — Demokratični senator in morebitni kandidat na letošnjih predsedniških volitvah Eugene McCarthy je v govoru kakim 6500 študentom kalifornijske univerze izjavil, da se Johnsonova administracija »boji pogajanj« o Vietnamu. Njegovo izjavo so pozdravili.

Zeneva, 14. januarja — Delegaciji Sovjetske zveze in Združenih držav Amerike bo na prihodnji teden nadaljevali v odboru OZN za razorožitev pogovore o končnem predlogu sporazuma prepovedi širjenja jedrskega orožja.

Kairo, 14. januarja — Jordanski kralj Husajn je danes po 24-urnem obisku v Kairu, med katerim se je s predsednikom Naserjem pogovarjal o krizi na Srednjem vzhodu, odpotoval iz ZAR.

Dakka, 15. januarja — Predsednik Tito z ženo Jovanka in s svojimi sodelavci je priletel danes z letalom v Dakko, glavno mesto Vzhodne Pakistana.

Ljudje

Zdaj, ko se je jugoslovanska delegacija na čelu s predsednikom izvršnega sveta Mikom Špiljakom vrnila iz Italije po šestdnevnem uradnem obisku, zdaj šele lahko prav ocenimo in vrednotimo pomen tega srečanja najvišjih jugoslovanskih in italijanskih državnikov.

Italija in Jugoslavija sta sosedni državi. Večeje ju mnoge žive in življenjske vezi, meje med njima so se v zadnjih letih tako na široko odprle, da obisk Trsta ali Trbiža ni več nekaj posebnega, kvečjemu povsem vsakdanja stvar. Kljub temu pa je med njima toliko tako globokih razlik v državnih ureditvi, družbeni strukturi in zunanje-politični usmeritvi, da sta si ti dve sosedni državi tudi zelo daleč, da sta si zelo različni. Zaradi teh razlik, zaradi zgodovinskih in sodobnih problemov, ki izhajajo iz njih, se je zdaj prvič v zgodovini zgodilo, da je predsednik zvezne jugoslovanske vlade obiskal Rim in se pogovarjal z najvišjimi italijanskimi državniki.

Po obisku v Rimu

To pa je bržkone šele začetek tesnejših stikov, prvi večji korak k takšnim sosedskim odnosom, kakršne si Jugoslavlani želimo, kakršne si želi vse miroljubno človeštvo. Naša politika miroljubne koeksistence je vedno vztrajala na načelu, da je treba v mednarodnih dialogih iskati in razvijati tisto, kar zbližuje in povezuje, ne pa tistega, kar razdvaja. Rimski dopisnik Dela je zapisal: »Ta politika je v rimskih razgovorih z odkritim prispevkom z obeh strani doživela popolno potrdilo in rezultat je tak, da mu ni para v Evropi: Italija, članica atlantske zveze in evropske gospodarske skupnosti, ter neuvrščena socialistična Jugoslavija, razvijata odnose, ki gredo prek dobrega sosedstva v intenzivno in dolgoročno sodelovanje. V tem je tudi širši mednarodni pomen jugoslovansko italijanskega sporazumevanja.«

Naš tisk poudarja, da v obisku predsednika zveznega izvršnega sveta Mike Špiljaka v Italiji ni bilo nič senzacionalnega, nič spektakularnega, da ni bila podpisana nobena senzacionalna gospo-

darska ali kakšna druga pogodba. Razvežani in živahni medsebojni gospodarski odnosi so bili že doslej taki, da to ni bilo potrebno in to tudi ni bil namen. Pač pa so bile v uradnih in neuradnih razgovorih pogosto in z najvišjo avtoriteto izrečene besede strpnost, razumevanje, vzajemno spoštovanje, prijeteljstvo. »Iz tega razbiramo, da je spontana logika ekspanzije vzajemnih odnosov dobila novo priznanje in novo oporo v političnih stališčih, ki se izrecno zavzemajo za nadaljnje zблиževanje in za vztrajno lojalno reševanje vseh odprtih vprašanj. Največjo garancijo za prihodnost vidimo prav v tem prijaznem realizmu, ki je obeležil rimske manifestacije. V realizmu, ki odklanja neprikladne ambicije in jalovo vznemilenost, ki je rojen v zanesljivem znamenju številnih konvergentnih interesov in ki mu botrujejo tudi širše mednarodne okoliščine, ko imperativno narekujejo potrpežljiv trud za obstanek in mirno dobrobit narodov.«

Tudi obisk pri poglavarju katoliške cerkve papežu Pavlu VI. je bil prvi tovrstni

obisk predsednika jugoslovanske vlade. Mika Špiljak je v začetku pozdravnega govora dejal, da jugoslovanska vlada in jugoslovanski narodi poznajo in visoko cenijo prizadevanje papeža Pavla VI. za ohranitev mira, ki je danes ogrožen, zlasti ker politika sile neprestano ustvarja nova žarišča vojne. Potem je izrazil zadovoljstvo zaradi vzpostavljenih odnosov med vlado SFRJ in sveto stolnico in na koncu dejal: »V tem duhu želimo nadaljevati tudi v prihodnje s spoznanjem, da so ljudje lahko istočasno dobri verniki in dobri državljani svoje domovine.« Papež Pavel VI. je izjavil, da z živim zanimanjem spremlja pobude Jugoslavije za mir v svetu. »S posebnim zadovoljstvom sem sprejel na znanje, da je predsednik SFRJ izvolil sprejeti naš poziv v zvezi s pripravo dneva mira, katerega namen je priključiti v spomin pozabljenih duhov, da je ohranitev mira v dušah, in družinah in med narodi najvišje dobro. Prosim, da gospodu predsedniku ponovno izrazite našo hvaležnost.«

in dogodki

Nagradno žrebanje za gorenjske varčevalce

Skupaj 78 nagrad za stanovanjske varčevalce in vlagatelje vezanih hranilnih vlog

V ponedeljek, 15. januarja, so v prostorih jeseniške podružnice Gorenjske kreditne banke in hranilnice izžrebali nagrade za vlagatelje vezanih vlog in za stanovanjske varčevalce.

Stiriletna Vasiljka Stana je iz žrebnega bobna najprej izvelkla 10 nagrad za stanovanjske varčevalce iz Kranja, Jesenic, Radovljice, Skofje Loke in Trziča. Tako so izžrebani varčevalci stanovanjskega varčevanja dobili 5 transistorjev, 2 nagradi po 700 N din, 2 nagradi po 500 N din in eno nagrado po 1.000 N din.

Med 13.097 varčevalci vezanih hranilnih vlog so v po-

nedeljek izžrebali 23 nagrad po 100 N din, 10 jedilnih priborov, 15 ročnih ur, 10 transistorovskih radijskih sprejemnikov, 5 televizijskih sprejemnikov, 3 ženska dvokolesa in 2 moški kolesi. Na koncu pa so izmed 13.097 žrebnih listkov izžrebali še 3 glavne nagrade, in sicer osebni avto škoda 1000 MB, pralni stroj Gorenje in kosilnico alpina. Osebni avto škoda 1000 MB je zadela številka 20.577, ki je bila vložena na blejski pošti. Kosilnico alpina je zadela številka 9.766 iz Kranja in pralni stroj Gorenje številka 12.218 ravno tako iz Kranja.

vig

»Kopanje« se je srečno končalo

Mraz, ki je pritisnil konec prejšnjega tedna, je zaledenil tudi Blejsko jezero. Toda jezero ni povsem zamrznilo. Najprej je zamrznilo pod Kazino, nato se je počasi ledena plošča naredila še po ostalem delu jezera. Le od hotela Toplic do Kazine, približno kakšnih 50 do 100 m od obale je ostal 10 do 20 m širok pas nezamrznjen površine.

Od sobote na nedeljo pa je naposled zamrznil tudi ta pas. Izletniki, ki so v nedeljo prišli na Bled, seveda niso vedeli, da je na tem pasu led debel le en ali dva centimetra. Zato sta najprej padla v vodo dva Jeseničana, vendar sta se hitro ujele in potegnili na led. Kmalu pa se je vdrla še nekemu Blejčanu, ki je tudi srečno končal »kopanje«.

Podrobnejši izid nagradnega žrebanja bomo objavili v sobotni številki Glasa

Matija Valjavec

pesnik deželice pod Storžičem

Danes začinjamo plesti nov venec zapisov, podoben dosedanjemu Po Prešernovih stopinjah. Skušali bomo pisati tako kot doslej: ognili se bomo suhoparnim pretehtovanjem in naštevanjem že splošno znanih podatkov — pač pa bomo spet uvrščali v naša pisanja zanimiva nova dognanja, nove podatke, morda tudi manj znana sporočila sodobnikov. Skratka, skušali bomo naše zapise napraviti mikavne s tem, da bomo tega ali onega od starejših gorenjskih pesnikov ali pisateljev, o katerih bomo kramljali, človeško približali zvestim bralcem te naše strani. Če pa nekoga spoznaš ne le po delu, pač pa tudi po življenski plati — ti iznenada postane skoro intimen prijatelj in rad ga boš imel vse živne dni. Kot imamo vsi radi tudi Prešerna — človeka, ki nam je postal tako blizu — saj smo kar štiri leta bajali o njem in z njim...

KRAČMANOV Z BELE

Niti za hip pa nismo pomislili, da bi ta naš novi venec zapisov mogli začeti s kom drugim kot z bližnjim našim rojakom izpod Storžiča, s pesnikom in jezikoslovcem Matijo Valjavcem-Kračmanom, domačinom s Srednje Bele.

Prijetno pa nam je začeti nove zapise prav z Valjavcem tudi zato, ker smemo trditi, da je bil ta pesnik Storžičeve deželice, izmed vseh, ki jih misli letošnji venec zapisov zajeti, kot človek najljubeznivejši in najbolj šegav.

A ozirno se sedaj na pota in postaje Valjavčevega rodu, ki še krepko živi, čeprav ne več ob domači Belici, pač pa drugje na Slovenskem in celo v daljni Ameriki.

Pesnikovu očetu je bilo ime Anton. Ni bil Kračmanov. K hiši na Srednji Beli se je l. 1830 le priženil z druge domačije, s »Froncije«. Tako so imenovali takrat kmetijo na št. 15 pri Francetu v isti vasi. Seveda pa je dobil vzdevek »Kračmanov« takoj, ko je prestopil prag svojega novega doma.

Ta hiša, novi dom Matijevega očeta, je bila nekaj izjemnega: svobodnjaki so bili, ni jim bilo treba opravljati tlake brdski graščini, le to dolžnost so imeli gospodarji, da so morali sliherno nedeljo odpirati jez in spuščati Belico v posebno pretoko, po kateri je voda tekla skozi bližnji gozd v graščinske ribnike, da bi jih svežila.

Vendar pa davni predniki Valjavčevega rodu pravzaprav niso bili niti z Bele, pač pa so bili v prejšnjih stoletjih predvdoraki domačini. Njihovi hiši se je reklo »pri Zamudii«. Kaže, da so se Valjavčevi mežnarji poleg pri-

ženili, ta v to vas, oni v drugo.

Tudi pri Kračmanu, pisali so se za Bizjake, v Srednji Beli je bilo tako: imeli so doma kar štiri hčere, fanta pa nobenega. In tako je najstarejšo Mico, zasnubil pesnikovo oče Anton s Froncije.

In kot je bila že navada v Valjavčevih rodovih, da so se jim rodili zvečine le sinovi, tako je bilo zdaj tudi tu: novemu gospodarju Kračmanovine je Mica rodila kar deset otrok, fantov med njimi je bilo osem! (Da ne pozabimo pozneje omeniti: tudi našemu pesniku Matiji Valjavcu se je v zakonu rodilo poleg ene hčere osem sinov! Gotovo je to prav posebno zanimiv pojav moškega rodu!)

ZUPAN VALJAVEC

Pesnikov oče, Anton Valjavec, je veljal v vasi za nekaj posebnega. Izmed vseh vaščanov je bil razmeroma najbolj izobražen, saj je obiskoval celo nekaj razredov celjske gimnazije. Zato ga je baron Anton Zois, graščak na bližnjem Brdu, ki so mu do l. 1848 bile podložne vse okoliške vasi, imenoval za »oberrihtarja« vseh treh Bel — torej je bil stari Anton Valjavec, pesnikov oče, veljaven župan — to pa je bila kaj imenitna čast za hišo. Saj je celo plačo dobival: letnih 50 goldinarjev!

Sicer pa Kračmanov dom ni bil kar tako: k hiši je spadal cel grunt, zraven pa še mlin, stope in žaga. Torej kaka revščina ni botrovala Valjavčevim otrokom.

Smelo smemo celo trditi, da je prav to domače blagostanje pozneje tako vplivalo na mladega Matijo, da ni bil nikoli v življenju pesimist. V svojih pesnitvah je bil veder, šegav in prešeren — vzdihoval ni nikoli!

Stari Valjavec pa je spričo številne družine kmalu spoznal, da bo treba kakega od sinov dati v šole, vseh vendar ne bi mogel obdržati doma. Odločil se je, da bo dal Matijo, najstarejšega v kranjsko normalko (današnja osnovna šola). Kako se je to šolanje začelo in potekalo, je popisal pesnik sam. Ne le zanimivo, pač pa tudi šaljivo, kot je le on sam znal. Približno takole pripoveduje.

SOLANJE V KRANJU

Blizu do sedmega leta sem bil doma, potem me odloči oča v šolo dati. Nekaj pone-deljek jutraj, ko se je odpravil v Kranj, olje in preše naprodaj peljati, reče da pojdem v šolo in da mi gre danes kvartirja iskat. Ko se je vrnil na večer domov, pravi sem ga: »No, oča, a ste mi prinesli kvartir?« Kaj sem si mislil, kaj in kakšen kvartir, toga več ne vem. Ali kma-

lu potem so me gnali v Kranj ter me namestili k nekemu krojaču v hišo, ki so ji rekli pri Marnu in katere vrtič se je držal farovškega vrta, od koder sem kdajpakdaj kak sad pouzmal. V prvem klasu sem imel za učitelja Antona Petelina. Ta je rad tepel in meni je takoj prvi teden šest mastnih pohlačah pomeril, zato ker poklicavšemu me po imenu iz kataloga, nisem odgovoril le »hiera« kakor vsi drugi, ampak »hir-krompir«! In to je tudi moja prva rima, katere se spominjam! Dobil sem zanjo tudi prvi honorar, saj je bila precej obilno poplačana s Petelinovo palico.

V drugi klas sem prišel pod Ludvika Potočnika. Ta je imel v Kranju svojo hišo in študentje smo od njega tinto kupovali. Oča, mislim, da mu je kdajpakdaj zamaj kaj prinesel. Da bi to prinašanje podaljšal, nagovoril je mojega očeta, da sem drugi klas ponavljal. Tako sem hodil dve leti v drugi klas normalke; zato pa sem tudi bil na koncu leta »premahar« (prvi odličnjak).

V tretji klas sem prišel pod Ludvika Nagliča. Kranj se mi je sedaj močno prikupil. Vse kote sem obrazil, največ pa me je bilo poleti doli v Kokri in oostan Save. Večkrat smo z lučjo lezli v ono poklino pod Gaštejem, ki smo jo »dular« zvali. Pravilo se je, da drži v noke klet tam v Šmartnem. Tudi sem rad hodil zvonit v turen velike cerkve, ki so mu zavoljo črnine dejali »dimeca«. Seznanil sem se z mežnarjevimi, ki so stanovali v šoli. Tukaj so se večkrat štirije pripovedovale. Neka babura je imela pisane bukve od antikrista in v njih namalano, kako grozno progrozni kristjane martra in iz njih nam je kar pred hišo, na kamniti klopici sedeč, brala take stvari, da so nam lasje pokonci stali.

SVET PRAVLJIC

Valjavčeva fantazijo pa so burile že prej mnogoštevilne zgodbe, ki jih je slišal na Beli od deda in babice. Posebno ded po materini strani, je imel Matijo prav posebno rad; zato ker je bil fant — sam je imel le hčere — in zato ker mu je bilo ime Matija kot njemu samemu.

Tu pri dedu in babici je bil oni neizčrpni vir pravljic, povesti in pesmi, ki jih je Valjavec pozneje umetniško nekoliko predelane, zli v svoje pripovedne pesmi. Saj Valjavčeva veljava kot prvega našega epika še vedno drži.

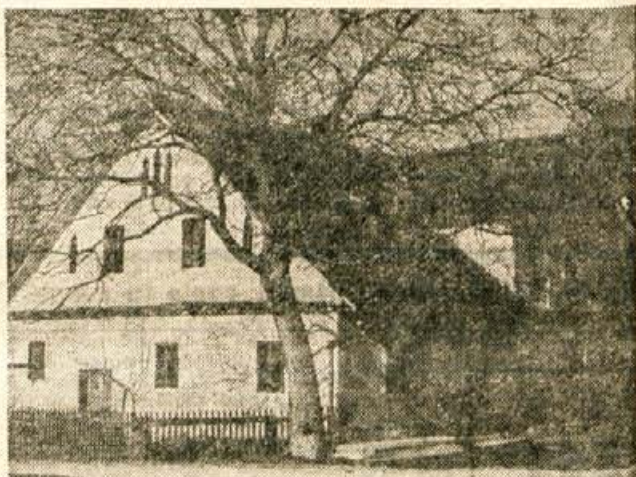
Kako močno epične so bile Valjavčeve pesnitve, lahko presodimo že po dejstvu, da je z njimi oplajal številne poznejše slovenske pripovedke. Le kdo ne pozna, na primer, Milčinskega Pravljičje, prirejene prav po Valjavčevih epskih pesnitvah in njegovih zapiskih ljudskih pesmi?

Vsekakor pa je bilo Valjav-

čeva pisateljsko delo gotovo pogojeno že s pokrajino in z ljudmi, na katere je bil vse življenje tako navezan.

»Pesnikova duša je bila s tisočermi vezni priklenjena na Storžičevo deželico, eno najlepših pokrajin naše ljube domovine. Na zahodu obdana od sinje Save in zelene Bistrice, na vzhodu od globoke tekoče Kokre, se razprostira nad starodavnim Kranjem od sivih Karavank ravna zemlja, polna šumečih potokov, zelenih lok, bogatega polja in temnečih gozdov; polna prijaznih vasi, belih cerkva in starih gradov.«

»In na ta prekrasni svet gleda od severa dol gozda polni, proti vrhu skalnati, s snegom pokriti Storžič s svojo sosedo, zeleno Zaplato na desni in položno Kriško goru na levi. Dalje proti zahodu se vzdigujejo sinje triglavske planine, na vzhodu pa kipi v nebo skalnati Grintovc.«

Valjavčeva rojstna hiša na Srednji Beli

Tako navdušeno je opisal Fran Levce pokrajino, ki je dala Valjavcu največ snovi, sprva za njegove lirične, pozneje pa tudi za skoro vse njegove pripovedne pesmi. To je Storžičeva deželica, ki jo slavi v tolikernih svojih delih Kračmanov Matija!

Preden pa pospremimo Matijo v ljubljanske in dunajske šole pa v Varaždin in Zagreb, kjer je učil na gimnazijah — bo gotovo prav, če pogledamo v Srednjo Belo, kako je kaj danes s pesnikovu rojstnim domom.

NEDELJSKI OBISK

Domačiji se še vedno pravi »pri Kračmanu«. Valjavčeva imena pa ni več pri hiši, ki nosi tablico Srednja Bela št. 16. — Po Matijevega očetu je grunt prevzel pesnikov brat Miha. Imel je kar osmerot otrok in slabo to ženo. Zato je začelo pesništvo propadati in lezli v dolgove. Ni bilo drugega izhoda kot prodaja... Hišo z zemljo in vsem, kar je še spadalo h gruntu, je l. 1870 kupila Marija Rozman. Ta je dala hišo precej prenoviti, to pričata nad vhodnimi vrati v kamnolit okvir vklesani črki MR in letnica 1873.

Rozmanovo ime je ostalo pri hiši do l. 1942, ko se je priženil nov gospodar, Brešar. Ko sem ondan obiskal Valjavčev rojstni dom, so me prijazno sprejele tri prikupne Brešarjeve hčere. Glej, spet so le dekleta pri hiši, fanta nobenega.

In da bo nomen res omen še to naključje: Milica, ena od teh deklet, je tajnica osnovne šole Matija Valjavec v Predvdoru! Je pa hiša vsaj na ta način še enkrat povezana s pesnikovu imenom.

Tudi še to moramo povedati v današnjem zapisu: da so domačini l. 1957 vzdali v zunanjo steno vzhodnega hišnega pročelja lepo spominsko ploščo. Napis na njej je pa tale:

V tej hiši se je rodil Matija Valjavec-Kračman pesnik in jezikoslovec roj. 17. 2. 1831, umr. 15. 3. 1897 Postavili vaščani ob 60-letnici smrti.

Povedati je tudi treba ob tej priložnosti, da se tako domačini kot sedanji lastniki Valjavčevega rojstnega doma, zavedajo kulturno-zgodovinskega pomena te častitljive stare hiše. To spoznati, prijetno de, spričo povsem drugačnih razmer drugje, kjer ljudje ne znajo biti več ponosni na svoje davne in slavne prednike. »Narod, ki svojih umrlih velmož ne časti, ni vreden, da jih je imel,« je rekel hrvaški pesnik Mažuranič.

V Kračmanovi hiši pa je danes lepo tudi zato, ker je tu še vedno pesem doma. Brešarjeve hčere Milica, Anica in Francka čez vse rade prepevajo. Ko so mi pred dnevi, ko sem se mudil v njihovi hiši, z milimi glasovi ubrano zapele pesem o rožmarinu, o hišici očetovi in še eno — mi je v hipu prišla misel: kako čudovito je, da prav v nekdanjem pesnikovu domu živi taka ljubezen do pesmi in petja!

(Nadaljevanje prihodnjic)
CRTOMIR ZOREC

NE POZABITE!

OBISČITE

9. GOSTOVANJE DUNAJSKE REVIEJE
NA LEDU

Z NOVIM PROGRAMOM »EPISODEN«
REVIJA BO OD 8. DO 18. FEBRUARJA 1968
V SEJEMSKI DVORANI V CELOVCU.
ZACETEK REVIEJE VSAK DAN
OB 14.30 IN 19.30

EPISODEN

Vstopnice pri potovalnih uradih

Atlas - Zagreb, Kompas - Ljubljana, Ljubljana-Transport,
Putnik, SAP Ljubljana, Transturist, TT Ljubljana

Kaj moramo vedeti in upoštevati

pri zidavi hišic ali drugih objektov

Občinske skupščine so te dni sprejele odloke o urbanističnem redu za svoja območja. V teh naseljih ne bo potrebno več lokacijsko, temveč samo gradbeno dovoljenje. Gre za pospešen postopek pri izdajanju gradbenih dovoljenj v naseljih, ki jih z urbanističnim redom določi občinska skupščina.

Pri izdaji dovoljenj pa se morajo upoštevati nekatera splošna načela, ki jih pri zidavi moramo vedeti in se po njih ravnati. Zato jih navajamo:

V naseljih, ki se urejajo z urbanističnim redom, se sme dovoliti gradnja in adaptacija objektov le za tako dejavnost, ki je v skladu z elementi urbanističnega programa (ne sme se, na primer, izdati gradbeno dovoljenje na zemljišču, ki je predvideno za druge namene: cesto, tovarno, hotel ipd.). Arhitektura novih objektov mora biti skladna z obstoječo arhitekturo naselja. Funkcija obstoječih objektov se lahko spremeni le, če je v skladu z urbanističnim programom. Prenovitev objektov, ki nimajo spomeniške ali urbanistične vrednosti, je pod enakimi pogoji, ki veljajo za novo gradnjo. Prenovitve objektov, ki so spomeniki ali imajo urbanistično vrednost, so dopustne v notranjosti objekta, medtem ko mora biti zunanji del objekta ohranjen. Za spomenike velja to le v primeru, če izda soglasje pristojni organ za spomeniško varstvo. V namensko določenih območjih in tistih območjih naselij, ki so določena za urejanje z urbanističnim redom, je dovoljeno graditi nove objekte ali prenoviti obstoječe le v tisti namen, ki je določen in dovoljen za ta območja v določilih o namembnosti in v skladu z elementi urbanističnega programa.

Za zidavo novih objektov sme biti izbrana samo taka lokacija, na kateri se objekt dobro vključi v okolje; prav tako mora biti arhitektura teh objektov skladna z okoljem, ureditev okolice pa mora biti obvezno končana hkrati z gradbenimi deli. Slednje zahtevo so posebno gradbena podjetja in investitorji v preteklosti slabo spoštovali. Zato ni čudno, da imamo v mestih stanovanjske bloke, ki so bili zidani in v katere so se stanovalci naselili že pred več leti, toda okolica blokov je še vedno neurejena in skrb za ureditev kasneje navadno bremeni občinsko skupščino.

J. Vidic

Neoboroženi britanski bobbyji

V Veliki Britaniji je ne navadno, če nosi orožje kriminalalec. Prav tako je znano, da niso oboroženi niti policaji. Ti uporabljajo orožje zelo redko. Britanski policisti pravijo, da jim zadostuje njihovo poznavanje neoborožene borbe s piščalkami in gumijevkami.

Vsaka policijska postaja sicer ima svojo orožarno, vendar imajo le malo revolverjev. Uporabljajo jih samo takrat, kadar imajo opravka z zelo nevarnimi zločinci. Celo v normalnih okoliščinah je treba dobiti predstojnikovo dovoljenje za izdajo orožja. Pred več leti je bilo zelo težko oditi oboroženemu policaju s policijske postaje, ampak danes pri tem ni več toliko težav.

Kako zamotana je vsa ta reč, nam postane jasno ob pripovedi nekega policista iz

manjšega angleškega mesta na severu. Kadar policija obkoli oboroženega kriminalca, tedaj vodja patrolje pokliče prek radijske zveze ali prek telefona policijsko postajo in pove šifro. Na postaji odpro posebno kuverto, kjer je šifra za odpiranje orožarne in pa natančna navodila za izdajo orožja.

Do nedavnega so se britanski policisti vadili v streljanju na streliščih na devet metrov oddaljen cilj. Zadnji čas se v streljanju vadi vse več policajev, tako da se ne bi moglo reči, da bi bili britanski policisti nespretni v streljanju. Večina policijskih postaj ima nekaj policistov posebno večjih v streljanju. Te ljudi izbero, kadar love kakoga posebno nevarnega kriminalca, ki ga je treba v skrajnem primeru tudi ustreliti. Vendar imajo vsi poli-

cisti navodila, da streljajo samo v noge. Prav tako je naročeno, da se morajo, če je le mogoče izogniti ubijanju, tudi za ceno lastnega življenja.

Bob Fabian, eden največjih detektivov pri Scotland Yardu, pravi: »Britanska policija je ponosna na svojo tradicijo. Nošenje orožja pač ne bo preprečilo ubijanja policistov, ampak ga bo še povečalo. Mogoče je malo smešno, toda v Britaniji obstoji gentlemenški sporazum med policijo in podzemljem. Sam sem aretiral že oborožene ljudi, toda nikoli ne nosim revolverja. Niti mi ne bi v takih primerih pomagal.

Nekoč so nekega človeka, ki se je mudil v hotelu, osumili, da je ukradel nakit. Moral sem ga aretirati. Ko smo odhajali iz sobe, se je ta mož nagnil čez posteljo in segel pod blazino. Moral sem tvegati, zato sem se pogljal nanj. Pod blazino je bil napolnjen avtomatski revolver. Prav lahko bi sicer bila tam denarnica...»

Nedavno je bilo v Veliki Britaniji več policistov ubitih. Avgusta leta 1966 so bili trije policisti ustreljeni, ko so ustavili neki avtomobil. Ubijalec so ujeli. Po teh ubojih kaže, da je policijska federacija malo spremenila mišljenje glede nošenja orožja.

Redka lovska trofeja

Planinskih orlov pri nas ni veliko, zato je bila ta ptica ropanica z lovskim zakonom dolgo zaščitena. Zadnji čas pa se spet lahko strelja. Le redki lovci se lahko ponašajo z orlovo trofejo. Pred časom pa je Slavko Zima, sicer prometnik na železniški postaji v Bohinjski Bistrici, ustrelil planinskega orla v Soteski, to je blizu cestnega mostu čez železniško progo. Orla je dal nagačiti. Čez rutjo je ustreljen moral dva metra in dvajset centimetrov nagačen pa ima vsega skrajaj 195 centimetrov. Avgust Zima pravi, da je v navpičnih letih Soteske opazil orlo le zadnja leta. Poznat je bil, ker se preselijo na primorsko stran.

Potres na Siciliji

Katastrofalen potres, ki je zajel zahodno Sicilijo, je po dosedanjih ugotovitvah terjal več kot 600 mrtvih in mnogo ranjenih. Potresni sunki, ki so se začeli že v nedeljo, so ponoči dosegli rušilno moč, nadaljevali pa so se tudi v ponedeljek dopoldne. Podrti mostovi, razrušene ceste, zemeljski in snežni plazovi otežujejo ali onemogočajo dostop do prizadetih predelov.

Najhujšo tragedijo je doživel mesto Montevago, kjer je pod ruševinami ostalo dvesto ljudi, a tudi v številnih drugih krajih se je podrla 50 do 80 odstotkov hiš. Porušenih je na stotine raztresenih kmetij. Položaj prizadetega prebivalstva otežuje ledeno vreme, ki že nekaj dni zajema južno Italijo. Zadnji večji potres na tem območju je bil pred 28 leti.

Letošnja huda zima je razveselila predvsem smučarje. Končno je tudi na smučarskih terenih na Gorenjskem dovolj snega. Se posebej pa so z letošnjo zimo zadovoljni v Kranjski gori. — Foto: Franc Perdan

Na zamedeni cesti so gasilcem priskočili na pomoč tudi delavci iz Puškarne

Požar v kranjski Puškarini

Škodabi bila lahko manjša

Delavci Puškarne »reševali« gasilce — Če bi bila cesta splužena takrat, kot so obljubili ... — Samo, da so rešili deklici

Kranj, 13. januarja. — Bilo je jasno in mrzlo zimsko jutro. Severni veter je v sunkih nosil sneg in rezal v kosti. Kazalo je, da bo sicer sončen vendar neprijeten, mrzel dan.

Delavci kranjske Puškarne niso imeli proste sobote. Nekaj pred šestimi so se iz Stražišča prebijali proti podjetju. »Zapet je veter zamedel cesto. Če ne bo kmalu očiščena, danes avtomobil

ne bodo mogli v podjetje,« so modrovali spotoma.

SIRENE OB 8.47

Sedel sem v uredništvu in razmišljal, kam naj se podam v tem, sicer sončnem, vendar neprijetnem vremenu. Ze sem hotel odditi »na teren«, kot temu pravimo časniki, ko nenadoma zaslišim avtomobilske sirene. Pomislil, kdo je danes na obisku v Kranju ali na Gorenjskem, ko zagledam ga-

sijski avtomobil in potem še enega in še enega. V hipu sežem po telefonu in pokličem gasilce. Dežurni gasilec mi pove, da so jih poklicali iz kranjske Puškarne. Nekaj trenutkov, nekaj besed in že smo bili v avtomobilu.

DELAVCI REŠEVALI GASILCE

Odpeljemo se proti Stražišču in zavijemo na cesto proti Puškarini. Na križišču zagledamo dokaj nenavaden prizor. Gasilski avto je bil močno nagnjen na levo stran. Običajal je v snegu in se skoraj prevrnil. Sredi polja pa vidimo, kako delavci z lopatami čistijo cesto in tako utirajo pot prvemu gasilskemu avtomobilu. Naprej ne gre več z avtomobilom. Zato se peš odpravimo proti Puškarini. Veter neusmiljeno brije in nosi sneg, iz gozda pa se je pravkar začelo močno kaditi. Obidemo napol prevrnen gasilski avto in se prepričamo, da so tokrat v težavah tudi kranjski poklicni gasilci. Mimogrede prehitimo tovorni avtomobil s plugom, ki je prav tako običajal v snegu. Nazadnje pa prehitimo še gasilski avto, ki ni mogel ne naprej ne nazaj in že smo v gozdu. Medtem so prvi gasilski avto le »rešili« iz snežnih zameotov. Pogledam na uro in ugotovim, da je reševanje avtomobila trajalo skoraj 15 minut.

15 USODNIH MINUT

Ko smo prihili na dvorišče, je bil prizor res žalosten. Stavba — za katero sem zvedel, da je bilo v I. nadstropju računovodstvo in stanovanje, v pritličju pa oddelek za pripravo dela — je bila vsa v dimu, del strehe pa je že zgorel. Delavci so reševali pohištvo, arhiv, obleke, posteljnino itd., na lestvi in strehi pa so že bili gasilci.

Prvemu, ki ga srečam se predstavim in poprašam, če ve, kaj je povzročilo požar. Slučajno je bil to tehnični direktor Viktor Flat.

»Kaže, da je začelo goreti na podstrešju. Najbrž je kriv dimnik.«

Kdaj pa ste opazili požar?

»Nekaj pred osmo sem zvedel zanj. Takrat smo opazili dim. Takej smo poklicali gasilce, vendar niso prišli takoj. Naši delavci so morali namreč z lopatami očistiti del poti, da je avto lahko prišel sem. Prepričan sem, če bi bila cesta splužena, da ogenj ne bi prebil strehe. Tako pa ne vem, kako bo.«

Stanko Štemberger

Kdo pa mora pluziti to cesto?

»Komunalni servis. Ze ob tričetrti na sedem sem jim sporočil, naj očistijo cesto in obljubili so mi, da jo bodo čez pol ure.«

Ura je bila že skoraj tričetrti na deset, vendar cesta še vedno ni bila splužena in druga dva gasilska avtomobila sta bila najbrž še vedno na pol poti.

Vajenec Stanko Štemberger iz Ilirske Bistrice je zaposlen v podjetju štiri mesece in je prvi opazil požar.

»Videl sem, da se iz strehe kadi. Povedal sem sodelavcu in hitro sva obvestila druge.«

Zdenka Likozar je doma iz Stražišča in je v podjetju od 1951. leta, dela pa v računovodstvu.

»Pravkar sem postavila na peč mleko za malico, ko je v dimniku nekaj zašumelo. Najprej sem mislila, da je na podstrešju dimnikar. Tedaj pa so mi sodelavke povedale, da nad nami gori.«

Delavec Lipanovič: V trenutku, ko sem videl, kaj se dogaja, sem se spomnil na otroke. Stekel sem do stanovanja, odrinil vrata, zgrabil še speči napol goli punčki in ju odnesel ven. Ze takrat se je v stanovanju kadilo. Če bi hoteli reševati nekaj trenutkov kasneje, ne vem, kako bi bilo.

Franc Zore, ki je zaposlen v podjetju, zraven računovodstva pa imata z ženo stanovanje, je bil to jutro prost.

»Sel sem nakupovat, ker žena dela. Ko sem se vračal in videl, kaj se je zgodilo, sem mislil samo na Marto in Magdo. K sreči so ju že rešili.

Kaj pa pohištvo in drugo?

»Kar je bilo na podstrešju, je prav gotovo zgorelo; za drugo pa še ne vem.«

Mama triletne Marte in štiri mesece stare Magde pa je delala v tovarni Sava.

»Bila sem ravno na malici, ko so me poklicali na telefon. Sprva nisem verjela, da me kdo kliče. Ko pa sem zvedela, kaj se je zgodilo, sem vsa pot tekla in mislila samo na hčerki.«

SKODA BI BILA LAHKO MANJŠA

Medtem ko sem se pogovarjal, pa je ogenj tako rekče že opraviil svoje. Požar je bil že skoraj pogašen, le tu in tam se je še kadilo. Stavba v kateri so pred dobrim uro in pol še delali, zraven v stanovanju pa sta brezskrbno spali Marta in Magda, ni bila več stavba. Veter se je zaganjal v zoglenela rabra strehe, strop v I. nadstropju se je zrušil, gasilci pa so morali podreti tudi vmesne stene.

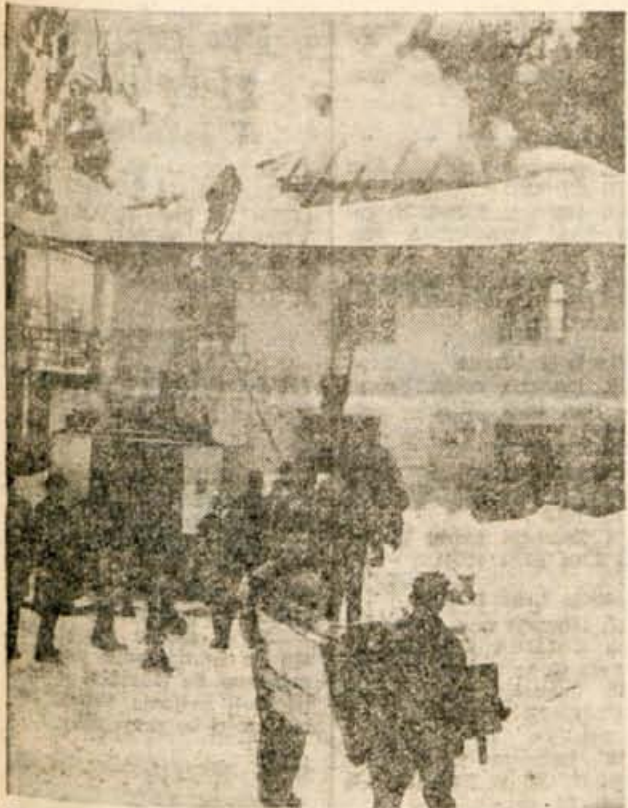
Zamisli sem se in si v nekaj trenutkih obnovil dogodke. Pretresen in jezen hkrati sem pomislil na neprevozno cesto. Mar ne bi bila škoda lahko manjša?

Poprašam za mnenje še vodjo poklicnih gasilcev.

»Tako po pozivu smo odšli na pot, vendar pa smo se precej dolgo zamudili v zametu. Če bi bila cesta dobra, bi bila najbrž tudi škoda manjša.«

Napol prevrnen gasilski avto je običajal v snegu

Ko so prišli gasilci, so ognjeni zublji že predrli streho

Se enkrat poiščem tehničnega direktorja in ga popražam, če ve, kolikšna je škoda.

»Ne vem. Prepričan pa sem, da je precejšnja.«

Res neprimerno vprašanje. Kdo pa je tisti hip računal na škodo. Samo, da so rešili Marjo in Magdo.

Včeraj sem izvedel, da je požar nastal zaradi nepravilno postavljenega dimnika, v podjetju pa pravijo, da v podjetju po grubih došedanjih škoda po stavbi znaša ocenitvah na stavbi znaša okrog deset milijonov starih dinarjev.

Ko smo se vračali iz Puškarne, je bilo sonce že pre-

Triletna Marja in štiri mesece stara Magda bosta za nekaj časa pri stari mami

cej visoko, vendar je veter še vedno hladil njegove žarke. Na poti smo srečali tovornjak s plugom, ki sta ga dva delavca z lopatami skušala rešiti iz snežnega objema.

In vse to zaradi vetra, ki je zamedel cesto. Pa vendar, je res bil kriv samo veter? Mar ni bil tudi tisti plug malo »preslaboten« za tako oviro. In Puškarne. Mar ni to eden izmed objektov, ko človek nikdar ne ve, kaj se lahko zgodi, čeprav tokrat ni bila kriva nepredvidnost pri delu.

Kakor koli že. Spomnil sem se na pregovor, ki pravi, da je po toči prepozno zvoniti oziroma po požaru prepozno gasiti. V Puškarne pa je ogenj prav zaradi zamude opravil svoje.

Besedilo: Andrej Zalar
Slike: Frano Perdan

Pokušnja vin v Kranju

»Slovenci ne znamo piti«

O testiranju izdelkov široke potrošnje poveduje sodelavka Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva Ljubljana Maruša Lap

V petek popoldne in zvečer prejšnji teden je bilo v kranjski restavraciji Park nenavadno živahno. Franček Erjavec, direktor restavracije, kar ni vedel, kje naj bi bil; telal je okrog, polne roke dela je imel, z drugim osebjem je skrbel, da je šlo res vse kot je treba. V zadnjem delu restavracije je za dolgo mizo sedelo veliko ljudi, Kranjčanov, samih znanih obrazov. Poskušali so bela namizna vina in jih ocenjevali. Na vzorno servirani mizi je bilo vse polno kozarcev, pred vsakim ocenjevalcem — potrošnikom pa list, na katerega je vpisoval svoje mnenje o vinu: okus, vonj, barva itd.

Revija Tovariš že tretje leto skupaj s Centralnim zavodom za napredek gospodinjstva Ljubljana prireja testiranje najrazličnejših artiklov za široko potrošnjo, npr. živil, gospodinjstev, naprav, pralnih sredstev itd. Vse te izdelke vedno ocenjujejo dve komisiji: komisija potrošnikov in strokovna komisija Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva. Rezultate testiranja potem sproti objavljajo v reviji Tovariš in to je potrošnikom-bralcem vedno vodilo pri nakupovanju. »Ko smo lani hoteli to rubriko ukiniti,« mi je povedala novinarka Tovariša Alenka Bibič, »so nas bralci zasluli s pismi, naj nadaljujemo, ker ljudje to radi berejo, ker jim je to vodilo pri nakupih. Morali smo nadaljevati, saj nam je bil to samo dokaz, da so rezultati testov res priljubljeno in koristno branje.«

Strokovni sodelavki Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva iz Ljubljane Maruši Lap sem pri ocenjevanju belih namiznih vin v restavraciji Park Kranj zastavil nekaj vprašanj.

— Kako ste izbrali vina in kako publiko — komisijo potrošnikov, ki jih je ocenjevala?

»Oboje slučajno. Tokrat smo se odločili, da bomo ocenjevali bela namizna vina poprečnih kakovosti. Ne vem, zakaj, prišla so na vrsto. Nismo hoteli ocenjevati boljših vin, ampak tista, ki jih ljudje vsak dan največ pijejo, torej tista za široko potrošnjo. Kupili smo jih v kranjskih trgovinah. Za sestavo komisije smo spet uporabili tako imenovani slučajni vzorec potrošnikov; nekaj smo jih povabili, nekaj pa smo jih izbrali izmed tistih, ki so bili tisti čas v restavraciji. Ista vina bo pozneje ocenila še strokovna komisija in rezultate obeh komisij bomo objavili.«

— Kako to, da ste izbrali tokrat prav Kranj?

»Komisije potrošnikov izbiramo vedno po večjih slovenskih krajih, npr. v Mariboru, Murski Soboti, Celju, Ptuj, Novi Gorici itd. Tokrat smo se odločili za Kranj kot pomembno industrijsko sre-

dišče. Nič posebnega nas ni vodilo pri tej izbiri. Odločili smo se pač za Kranj in šli smo v Kranj.«

— Katera vina ste ocenjevali?

»Kot sem že rekla: bela namizna vina poprečne kakovosti, tista, ki jih potrošniki lahko vsak dan kupijo v naših trgovinah in ki jih tudi največ kupujejo: briško rebulo, rebulo Slovina, vipavca, en starček, izmed boljših vin

pa še traminca. Rezultati kranjske komisije potrošnikov in strokovne komisije bodo objavljeni v reviji Tovariš 20. februarja. Rada bi izkoristila to priliko, zato prosim, da zapišete: Kranjčani, kupujte in berite Tovariš s testi o blagu za široko potrošnjo, ki vam bodo koristni vodnik pri nakupih!«

— Kakšni so rezultati? Kako ste zadovoljni s kranjsko komisijo?

»Rezultati še niso znani. Nismo jih še obdelali, razen tega pa mora vina oceniti še strokovna komisija. Publiko pa moram pohvaliti. Veselo sem bila presenečena, da so se Kranjčani na naše povabilo odzvali v tako velikem številu in da so testiranje vzeli resno. Vzdušje je bilo prijetno. Morda takšna priložnost pripomore kaj tudi k oblikovanju tako imenovane pivske kulture, saj je znana in včasih boleča resnica, da Slovenci ne znamo piti.

A. Triler

Obiskali so oskrbovance

V Domu oskrbovancev Albina Drolca v Preddvoru je danes 117 oskrbovancev iz devetih slovenskih občin. Tako kot vsako leto pred novim letom so jih tudi letos obiskali predstavniki družbeno-političnih organizacij, šol, ustanov in drugi ter jim zaželeli vso srečo v prihodnje.

Tako so jih tudi letos nekaj dni pred novim letom obiskale dijakinje Ekonomske srednje šole iz Kranja. 50 dijakinj jim je pripravilo lep kulturni program, nazadnje pa so jih še obdarile. Prav tako, kot že nekaj let nazaj, so oskrbovance iz

škofjeloške občine obiskali in obdarovali tudi predstavniki škofjeloške skupščine in občinskega odbora rdečega križa.

Obdarili in obiskali pa so jih tudi predstavniki občinskega sindikalnega sveta Kranj, tovarna Sava, ki ima nad njimi patronat, predstavniki zveze borcev iz Kranja in drugi.

Predstavniki uprave doma so nam povedali, da se oskrbovanci teh in podobnih obiskov ob drugih prilikah že nekaj mesecev prej veselijo. Radi jim verjamemo. Saj, če komu, potem ravno njim stik roke in prijazna beseda res veliko pomeni.

Nekaj dni pred novim letom so predstavniki krajevne organizacije rdečega križa Primskovo-Kranec pri Kranju obiskali okrog 60 starčkov in bolnikov na terenu in v Domu oskrbovancev v Preddvoru. Ob tej priliki so jim zaželeli vso srečo v novem letu in jih obdarili. Zvedeli smo, da predstavniki rdečega križa te krajevne organizacije vsako leto vsaj enkrat obiščejo bolnike in starčke. Povedali so nam tudi, da bodo letos za dan žena obiskali vse starejše žene, hkrati pa predlagajo, da bi podobno včasih naredile tudi druge krajevne organizacije.

Tako kot na Primskovem so starčke in bolnike obiskali tudi predstavniki krajevnih organizacij rdečega križa Zlatopolje in Vodovodni stolp.

A. Ž.

Potrošniški svet v Cerkljah

Na zadnji seji krajevne skupnosti Cerklje so med drugim razpravljali tudi o problemih preskrbe na tem področju. Prebivalcem se zdi potrebno, da bi nekdo stalno spremljal vsakodnevno preskrbo s prehranbenimi in drugimi potrošnimi predmeti. Na seji krajevne skupnosti so izvolili potrošniški svet, ki mu predseduje Avgust Perne. Naloga potrošniškega sveta bo spremljati stanje preskrbe, potrebe in želje potrošnikov ter trgovine in predlagati razne spremembe ter izboljšave. Potrošniški svet bo na primer lahko sodeloval s svojimi predlogi pri oddaji nekaterih lokalov, potem ko bo podjetje Zivila iz Kranja uredilo v Cerkljah trgovsko blagovnico.

V nedeljo dve hudi nesreči

V nedeljo ob 10.45 sta na cesti tretjega reda med vasmi Luže in Velesovo trčila osebni avto LJ 388-34, ki ga je vozil dr. Ljilje Korsika iz Ljubljane in osebni avto KR 87-74, voznik Janez Zagar, doma iz Stefanje gore pri Cerkljah. Ker je Korsika vozil od Visokega proti Cerkljam z neprimerno hitrostjo, ga je pred srečanjem z žagarjem zaradi zaviranja začelo zanašati po poledeneli cesti in je prišlo do trčenja. Na obeh avtomobilih je škoda za 400.000 starih dinarjev. Voznika nista bila ranjena.

Ob 14.15 pa je v Kranjski gori voznik z nemško registracijo Bojan Šumet podrl Marico Celmič iz Zagreba. 16-letna Zagrebčanka je šla še s štirimi znanci po cesti, ko jo je voznik Šumet zadel in podrl po tleh. Ima pretres možganov in so jo odpeljali v bolnišnico.

Zaradi poledice v tovarnjak

V Mostah pri Žirovnici se je v petek ob 9.15 zgodila lažja prometna nesreča med osebnim avtomobilom LJ 661-66, ki ga je vozil Boris Hladnik iz Ljubljane in tovarnjakom LJ 293-50, voznik Julijan Laznik, prav tako doma iz Ljubljane. Voznik osebnega avtomobila je vozil iz Lesc proti Žirovnici, kjer se je v ovinku srečaval s tovarnjakom. Zaradi poledenele ceste ga je zaneslo nekoliko v levo in je trčil v zadnji del tovarnjaka. Škoda je za 350.000 starih dinarjev.

Nesreča v železarni

V soboto ob 15. uri se je v jeseniški železarni ranil 32-letni delavec Ojib, doma z Jesenic, Benedičičeva ulica 1.

Ojib je na »težkih škarjah« rezal staro železo. Med njim je bilo tudi nekaj jeklenih palic, katere bi moral izločiti od železnih. Ker tega ni storil, mu je pri rezanju jeklenih palic odletel košček jekla v prsa. Prebil mu je prsni koš in obstal v pljučih. Odpeljali so ga v jeseniško bolnišnico.

Manjši požar na podstrešju

V ponedeljek ob 14. uri je nastal manjši požar na podstrešju zgradbe občinskega sodišča v Skofji Loki. Ker je zmžrnila voda v ceveh vodovoda in so jo skušali odtajati, so se pri tem zgrele stene in ovoj filca pri ceveh. Požar so takoj opazili in so ga gasilci preprečili. Zato je škoda malenkostna.

Smučarski teki

Najboljša brata Markič

V nedeljo dopoldne je TVD Partizan Duplje priredil društveno tekmovanje v smučarskih tekih. Med tekmovalci je nastopilo največ pionirjev. V Dupljah imajo nekaj dobrih in nadarjenih tekačev, vendar do sedaj brez tekmovanj niso mogli pokazati vsega znanja. Na nedeljskem tekmovanju sta zmagala Tadej in Alojz Markič.

REZULTATI — pionirji: 1. T. Markič, 2. Boncelj, 3. Teran, 4. Rakovec, 5. Klančnik; mladinci: 1. A. Markič, 2. Rakovec, 3. Kuhar.

Pionirji so tekli en krog, mladinci pa dva. V kombinaciji so zmagali pri pionirjih: 1. Boncelj, 2. Klančnik B, 3. Teran B; pri mladincih: 1. Rakovec, 2. Kuhar.

J. K.

Skoki

Kranjčani in Dupljanci

TVD Partizan Duplje je minulo nedeljo priredil na 25-metrski skakalnici v Dupljah meddruštvene skakalne tekme. Nastopilo je nad 30 skakalcev iz treh klubov. Največ prvih mest so osvojili skakalci Triglava iz Kranja, medtem ko so domačini osvojili dve prvi mesti, dvakrat pa so bili drugi. Tekmovanje si je ogledalo 250 obiskovalcev.

REZULTATI — mlajši pionirji: 1. Grahar, 2. Belančič, 3. Kišpret (vsi Triglav); st. pionirji: 1. Konc, 2. Stenovec (oba Tr.), 3. Boncelj (Duplje); ml. mladinci: 1. Rozman (Dup.), 2. Babič (Podb.), 3. Klančnik (Dup.); st. mladinci: 1. Rakovec (Dup.), 2. Potočnik (Tr.), 3. Pirih (Podb.); člani: 1. Kuhar A. (Tr.).

Najdlje sta skočila Konc in Potočnik (22 metrov), vendar sta padla.

J. K.

Kino

Kranj CENTER

17. januarja ital. barv. CS film SEDEM ZLATIH MOZ ob 16., 18. in 20. uri

18. januarja amer. angleški barv. CS film LIKVIDATOR ob 16., 18. in 20. uri

19. januarja amer. angleški barv. CS film LIKVIDATOR ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

17. januarja franc. film GALIA ob 16., 18. in 20. uri

18. januarja barv. CS film SKRIVNOSTNA SLUŽBA ob 16., 18. in 20. uri

19. januarja jap. barv. CS film SKRIVNOSTNA SLUŽBA ob 15. in 19. uri, italij. barv. CS film SEDEM ZLATIH MOZ ob 17. uri, premiera franc. barv. CS filma ZAROTNIK MATIJA SANDOR ob 21. uri

Siražišče SVOBODA

17. januarja jap. barv. CS film SKRIVNOSTNA SLUŽBA ob 19. uri

Jesenice RADIO

17. januarja ital. franc. barv. CS film MALEZIJSKI GUSARJI

18. januarja amer. film OTROCI OKLAHOMI
19. januarja egip. film GREH

Jesenice PLAVŽ

17. januarja ameriški film OTROCI OKLAHOMI

18. januarja franc. barvni CS film LUKSUZNA RE-STAVRACIJA

19. januarja franc. barvni CS film LUKSUZNA RE-STAVRACIJA

Davje-Mojstrana

18. januarja amer. barvni CS film BEN HUR

Kranjska gora

18. januarja ital. francoški barv. CS film MALEZIJSKI GUSARJI

19. januarja amer. barvni CS film BEN HUR

Skofja Loka SORA

17. januarja angl. barv. CS film NALOGA ESKADRILE 633 ob 18. in 20. uri

18. januarja franc. film ŽIVLJENJE V DVORCU ob 20. uri

19. januarja franc. film ŽIVLJENJE V DVORCU ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

17. januarja franc. film TIGER IMA RAD SVEŽE MESO ob 20. uri

18. januarja franc. film TIGER IMA RAD SVEŽE MESO ob 17.15 in 20. uri

Simultanka

Sahovska sekcija Svobode v Duplici pri Kamniku je priredila simultanko domačih šahistov z vele-mojstrom Vasjo Pircem. Proti 26 nasprotnikom je vele-mojster dosegel rezultat 16,5:9,5.

Veleslalom

Osem Gorenjcev

V Trbovljah je bil v nedeljo meddruštveni veleslalom za šašev memorijal. Nastopilo je 59 tekmovalcev iz devetih klubov. To tekmovanje je bilo obenem za kategorizacijo članov in članic. Pri članih je zmagal Tržičan Soklič, pri članicah pa je

bila najboljša domačinka Bevcova.

Zanimivo je, da je med prvo deseterico kar osem tekmovalcev z Gorenjske.

-h

Hokej Zmaga Jesenic

Na tekmah za alpski pokal je moštvo Jesenic na drsališču pod Mežakljo premagalo moštvo Innsbrucka s 6:3. 1500 gledalcev, ki so prišli na tekmo, prav gotovo ni bilo žal, da so prezebali več kot dve uri. Nadvse lep zadetek je na tekmi dosegel Felc v 56. minuti, ko je vratarju Innsbrucka dobesedno izbil palico iz rok.

Prešernovo gledališče v Kranju

CETRTEK — 18. januarja, ob 19.30 za red KOLEKTIVI-CETRTEK Rene de Obaldia: VETER V VEJAH SASAF-RASA-gostuje Mestno gledališče iz Ljubljane.

Ni mogel preboleti ženine smrti

V ponedeljek zjutraj si je s strelom iz pištole vzel življenje 53-letni Jože Sebat iz Gozda št. 1 pri Tržiču. Iz poslovičnega pisma, ki ga je napisal pred smrtjo, je razvidno, da pokojni ni mogel preboleti ženine smrti, ki mu je umrla pred dobrim mesecem. Ze takrat si je hotel vzeti življenje, vendar so mu svojo to preprečili.

Veter, ki je pred dnevi pihal po vsaj Gorenjski, je zametel precej cest, med njimi tudi 3 kilometre ceste iz Radovljice proti Zapužam, kjer so snežni zameti precej visoki

foto: Franc Perdan

Zahvala

Ob hudi izgubi naše drage mame, stare mame, sestre, tete in svakinje

Amalije Pestar

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani v težkih urah, posebno še dr. Novaku za toliko požrtvovalnih obiskov na domu in to ob vsaki uri ponoči. Iskrena hvala vsem sosedom za darovane vence in pomoč, posebno Coljovim. Hvala tudi zdravnikom in osebju infekcijskega oddelka na Golniku.

Zalujoči: sinovi Tine, Francelj, Feliks, hčerki Micka, Ivanka z družinama, varovanka Marija in brat Preša Slavko

100 ROČNIH UR DARWIL

bo žreb razdelil med tiste naročnike lista PAVLIHA, ki bodo do konca februarja plačali celoletno naročnino 48 Ndin

Ljubljana, Gradišče 4/I SDK: 501-1-45/1

Prodajam

Prodajam nov GUMIVOZ. Poklukar Janez, Zg. Gorje (kovaštvo) 172

Elita posteljina
Pri Kranju
KRANJ Cankarjeva 7

RENAULT-4, nov, neregistriran zadnji model prodajam. Škofjeloška c. 24, Kranj 173

Zelo ugodno prodajam avtomatični PRALNI STROJ z odlično centrifugo, kombiniran italijanski otroški VOZICEK »Peg« ter otroško STAJICO. Rebolj, Kranj, Mikarjeva 2, telefon 22-276 174

Prodajam STEDILNIK, kuhinjsko kredenco, MIZO in STOLE. Naslov v oglašnem oddelku 175

Prodajam CEMENT. Lahovec 42, Cerklje 176

Prodajam dva BIKCA, DESKE IN DRVA. Trstenik 15, Golnik 177

Prodajam dva PRASICA za

zakol. Kranj, Gorenjesavska 20 178

Prodajam ELEKTROMOTOR »siemens«, 3 kW po zelo ugodni ceni. Križaj Janez, Zg. Blinje 15, Zabnica 179

Prodajam skoraj novo TRODELNO OMARO (jesen furnir), UL. 31. divizije 22, Kranj 180

Prodajam mlado KRAVO s telefonom. Sr. Bela 21, Preddvor 181

Prodajam dobro ohranjen čevljarški SIVALNI STROJ hehler. Naslov v oglašnem oddelku 182

Prodajam dve mladi KRAVI po izbiri, 8 mesecev breji, in večjo količino JABOLK voščenk. Valburga 15, Smlednik 183

Prodajam KRAVO, ki bo konec januarja drugič teletila. Vadnjav Stanko, Križe 38 184

Prodajam MERJASCA, 9 mesecev starega. St. gora 9, Cerklje 185

Ugodno prodajam SANI za vprego. Zalag 17, Cerklje 186

Ugodno prodajam večjo količino bukovih DRVA. Preddvor 10 187

Prodajam 6 tednov stare PRASICKE. Milje 14, Senčur 188

Kupim

Kupim SLAMOREZNICO s puhačnikom in verigo. Suha 33, Kranj 137

Kupim droben KROMPIR in ajdove PLEVE. Krč Ja-

Hotel
Grad Hrib
v Preddvoru

vabi goste na obisk hotela, kjer imate možnost smučanja, sankanja in drsanja na jezeru Crnjava. Vse športne rekvizite dobite na posodo v recepciji hotela. Vlečnica tudi že obratuje. Priporoča se kolektiv.

NOVI PLESNI
TEČAJI
V DELAVSKEM DOMU
V KRANJU

Plesna in baletna šola organizirata v novem letu plesne tečaje za začetnike in nadaljevalni plesni tečaj. Začetek začetnega plesnega tečaja (ob torkih in petkih od 18.30 do 20.30) bo 12. januarja, nedeljskega tečaja (samo ob nedeljah od 9. do 12. ure) pa bo 21. januarja. Nadaljevalni plesni tečaj (ob ponedeljkih in četrtek) se začne 15. januarja. Zveze z avtobusi ugodne. Vpis je možen vsak dan od 18.30 do 20.30 v Delavskem domu Kranj, vhod 4/I. Plesalke imajo prost vstop.

nez, Kokroški log 10, Kranj-Primskovo 189

Ostalo

Našel sem zlato ZAPESTNICO pri kino Storžič. Dobi se C. na Klance 47, Kranj 190

Oddam opremljeno SOBO. Ponudbe pošlji pod »Strazišče« 191

SOBO dobi STUDENTKA, ki bi inštruirala angleščino

za 5. razred osnovne šole; Škofja Loka — Stara Loka 41 192

8. 1. 1968 sem na avtobusu iz Trate pri Velesovem ob 6.15 izgubil šop ključev v etuiju z zadrgo. To je na relaciji Trata do Trebije v Poljanski dolini. Poštenega najditelja prosim, da proti nagradi vrne: Koglar Ivan, Adergas 31, Cerklje 193

Zahvaljujem se KOLEKTIVU PUŠKARNE za požrtvovalno reševanje moje družine. Hvaležni Zore Franc 194

KOMPAS KRANJ

prireja

POTOVANJA

od 8. II. do 18. II. 1968

vsak dan CELODNEVNI IZLET

NA DRVALNO REVIJO

V CELOVEC PREK TRBIZA

Se vedno pa organizira vsak petek ob 14.30 izlete v Trbiž, po stari ceni. Cene konkurenčne.

Predelava plastičnih mas
TERMOPOL SOVODENJ

RAZPISUJE

prосто delovno mesto za

administrativno delovno moč.

Kandidati morajo imeti končano administrativno ali srednjo ekonomsko šolo z znanjem strojepisja in srbohrvaščine.

Osebnih dohodkov po pravilniku oz. po dogovoru. Stanovanja ni. Ponudbe sprejemamo do konca januarja 1968.

OBVESTILO KUPCEM!

Veletrgovsko podjetje KOKRA Kranj naproša vse srečne dobitnike novoletnega nagradnega žrebanja, da najkasneje do 15. 2. 1968 vzamejo ročne ure v prodajalnah, kjer so izžrebani. Po tem datumu izžrebane številke paragonskih blokov zapadejo.

Za obisk se priporoča

KOKRA
KRANJ

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja podjetja Pekarne in slaščičarne Škofja Loka, po sklepu DS z dne 19. 12. 1967

razpisuje

delovno mesto

direktorja podjetja

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da ima višjo ali srednjo šolo, po možnosti ekonomske smeri z vsaj petletno prakso na ustreznih delovnih mestih
- da je pekovski ali slaščičarski mojster z najmanj triletno prakso na vodilnih mestih

Kandidati naj pošljejo pismene prijave komisiji do 1/2-1968. Prijavi je potrebno priložiti kratek življenjepis z opisom dosedanjih zaposlitev in dokazilo o izobrazbi. Stanovanja ni na voljo.

XIV. tekmovanje v smučarskih tekih v Bohinju Huda konkurenca in težka proga

V soboto in nedeljo je bilo v Bohinju XIV. mednarodno tekmovanje v smučarskih tekih. Udeležilo se ga je 105 tekmovalcev in tekmovalk iz ZRN, Avstrije, Bolgarije, Romunije, Madžarske, Italije, Poljske, ČSSR in Jugoslavije. Prvi dan tekmovanja so bili na sporedu teki za člane, članice, mladince in mladinke. Drugi dan pa je bilo tekmovanje štafet. Oba dneva je tekmovalce precej oviral močan veter, razen tega pa je bila tudi proga precej težka in marsikje zametena.

V teku na 15 kilometrov dolgi progi so v soboto nastopili člani. Ze na startu pri hotelu Jezero so se najhitreje pognali po progi Italijani. Naši tekmovalci Bavče, Kerštajn, Mlinar itd. so za njimi kmalu precej zaostali. Vseeno pa smo z njihovo uvrstitvijo ob koncu lahko zadovoljni. Čeprav smo bili nad Bavčetom malo razočarani, pa mu ob izredno hudi konkurenci ne moremo ničesar očitati za doseženo daveto mesto.

Izredno huda konkurenca pa je bila med članicami v teku na 10 kilometrov. Nastopilo je kar 22 tekmovalk iz sedmih držav. Od Jugoslovanek sta startali Lidija Pšenica, ki je že na začetku zlomila smučko, domačinka Repinčeva pa se jo uvrstila na 18. mesto.

V teku mladincev na 10 km je startalo 32 tekmovalcev, v teku mladink na 5 km pa 13, med njimi štiri Italijanke. Presenetila je Ravenčanka Jožica Bavče, ki je premagala tudi domačinko Darinko Podlipnik.

Drugi dan (v nedeljo) pa je bil na sporedu tek štafet. Najbolj zanimiv je prav gotovo boj članskih štafet, kjer jih je startalo 12. V tej panogi je bila prva štafeta Italije, druga Češkoslovaške in tretja Jugoslavije (Mlinar, Kerštajn, Bavče). Med članicami je nastopilo deset štafet. Prva je bila štafeta Zvezne republike Nemčije, naša štafeta pa je bila sedma. V mladinski konkurenci pa so Jugoslovani upravičili prič-

kovanje in premagali Poljake in Italijane.

REZULTATI — tek članov na 15 km: 1. Piller (It.), 2. Zanon (It.) 3. Gabrielli (It.), 9. Bavče (Jug), 11. Mlinar, 12. Kerštajn. Članice (10 km): 1. Mrklas (ZRN), 2. Bartoševa (ČSSR), 18. Repinč (Jug), 23. Pšenica (Jug). Mladinci (10 kilometrov): 1. Bulliane (It), 2. Kalan (Jug), 4. Slovnik (Jug). Mladinke (5 km): 1. J. Bavče (Jug), 2. Peyrot (It), 4. Podlipnik (Jug).

Darinka Podlipnik

Zvezni kapetan za teko Gregor Klančnik je po tekmovanju izjavil, da se bo vzemal, da bi Jugoslavijo na bližnjih olimpijskih igrah zastopali člani Bavče, Mlinar, Kerštajn in Seljak, ki bi lahko nastopili tudi v štafeti.

2.

Priprave na Vitrancu

9. in 10. marca bo v Kranjski gori velika mednarodna prireditev v alpskem smučanju za 7. pokal Vitranca, ki se bo letos prvič štel za svetovni pokal. Zadnji podatki kažejo, da bo letos na tem tekmovanju rekordna udeležba tekmovalcev, saj prireditelji pričakujejo, da bodo sodelovali tekmovalci iz 21 držav. Upajo, da se bo na prireditvi zbralo 75 tekmovalcev z vseh kontinentov.

Organizacijski komite je v precejšnjih težavah, ker je prireditev iz leta v leto dražja in zahtevnejša. Zato organizator prosí vse ustanove in podjetja, da tekmovanje podprejo.

Nogometaši že trenirajo

Minulo sredo so se v Kranju sestali nogometaši kranjskega Triglava in se dogovorili, da bodo že sedaj začeli trenirati za spomladanski nastop v slovenski nogometni ligi. Najprej bodo imeli treninge trikrat na teden, kasneje (tik pred začetkom prvenstva) pa štirikrat.

Zavrtnjena pritožba štirih hokejistov

V potek je bila na Jesenicah izredna seja upravnega odbora športnega društva Jesonice, na kateri so obravnavali pritožbo štirih hokejistov Juga, R. Hitija, R. Smoleja in Beravska Pismeno pritožbo so oddali vsi štirje hokejisti, daljšo obrazložitev pa je podal le Rudi Hiti. (Drugi trije so se z njim strinjali.)

V obrazložitvi Hiti navaja, da na tekmih KAC: Jesonice niso nastopili, ker za to niso dobili dovoljenja od vojaških oblasti. Pokazalo pa se je, da ta trditev ni bila resnična, ker igralci tega pred tekmom niso navajali. Zahtevali so namreč le potrdilo, da bodo po odsluženju JLA dobili iz-

pisnice. Če bi torej takšno potrdilo dobili, bi na tekmah tudi nastopili. Zato je njihova pritožba toliko bolj neložna.

Upravni odbor športnega društva Jesonice je po daljši razpravi ugotovil, da je pritožba neutemeljena in potrdil odločbo disciplinske komisije o izrečni kazni; to je prepoved nastopanja na vseh prireditvah doma in v tujini za dobo petih let. Igralci se na to pritožbo ne morejo več pritožiti. Upravni odbor SD Jesonice pa bo o tem obvestil tudi zvezo za telesno kulturo Slovenije in olimpijski komite.

L. K.

Radovljiško občinsko prvenstvo v veslalomu

Pohvala za mlajše mladince

V nedeljo je bilo na smučarskih terenih Krpina v Begunjah radovljiško občinsko prvenstvo v veslalomu. Dobro pripravljenega tekmovanja, ki ga je pripravil SK Begunje, se je udeležilo 144 tekmovalcev in tekmovalk.

Se posebej smo lahko zadovoljni z nastopom mlajših mladincev in članov. Najboljši mlajši mladinec Željšan je bil namreč boljši od starejših mladincev, med člani pa bi se uvrstil na odlično četrto mesto. Med člani pa je bil najboljši Pesjak, ki je premagal celo veterana Muleja. Na tekmovanju pa se je pojavil tudi bivši reprezentant Fric Detiček, ki je zasedel tretje mesto.

Člani in mladinci so tekmovali na 1200 metrov dolgi progi, članice in mladinke pa na 900. Proga za pionirje in pionirke je bila dolga 450 m.

REZULTATI — ml. pionirke: Fon (Bled) 50,0; st. pionirke: Pikon (Rad.) 47,5; ml. mladinke: Gorišek (Radovljica) 1:14,1; st. mladinke: Tolar (Pod.) 1:05,0; članice: Bem (Rad.) 1:04,1.

Ml. pionirji: Kolman (Beg.) 50,4; st. pionirji: Gorišek (Radovljica) 41,6; ml. mladinci: Željšan (Bled) 1:16,7; st. mladinci: Krivic (Beg.) 1:17,9; člani: 1. Pesjak (Rad.) 1:11,7; 2. Mulej (Beg.) 1:12,2; 3. Detiček (Bled) 1:13,4.

J. Justin

Rekordna udeležba v Selcah

V nedeljo, 14. januarja, je bilo v Selcah nad Skofjo Loko sankaško tekmovanje v okviru zimsko športnih prireditev Po stezah partizanske Jelovice. Na startu se je zbralo rekordno število tekmovalcev — kar 175 iz petnajstih sankaških klubov. Največ tekmovalcev je bilo iz Tržiča. Tekmovali so z navadnimi sanmi, tekmovalnimi in dvosedli. Sankaška proga je bila dolga 1000 metrov z devetimi zavoji.

Rezultati; tekmovalne sanj: starejši člani: Cesen (Tr.), člani: Ulčar (Jes.) članice: Ovsenek (Tr.), mladinci: Pi-

kon (Boh. Bistr.), mladinke: Kavčič (Boh. Bistr.) Dvosedli: Ulčar in Klinar (Jes.). Navadni sanj; starejši člani: Valjavec (Tr.), člani: Golmajer (Tr.), članice: Tišler (Tr.), mladinke: Meglič (Tr.), mladinci: Debeljak (Selca). Dvosedli: Ahačič in Srečnik (Tr.) Samotežne sanj: ekipa Iskre Zeleznički.

L. Mencinger

Skoki Najboljši Kranjčani

Na 35-metrski skakalnici v Adergasu je bilo v nedeljo tekmovanje v smučarskih skokih. Tekmovanje je pripravilo športno društvo Proleter iz Adergasa.

Rezultati — člani: 1. Razpor (Tr.) 155,4 (27,5, 29,5p), 2. Lipar (Adergas) 152,4 (25,5, 26,5), 3. Kašpred (Tr.) 147,9 (26,5, 25,5) mladinci: 1. Križnar (Tr.) 174,7 (29,5, 29,5), 2. Faganel (Podnart) 163,3 (28, 27,5), 3. Kapušin (Tr.) 158,5 (30 p, 35 p).

Slalom 100 tekmovalcev

Na smučarskih terenih Kranjskega je smučarski klub Translunist Skofja Loka v nedeljo priredil meddruštveni slalom. Nastopilo je nad 100 tekmovalk in tekmovalcev iz desetih klubov.

REZULTATI — člani: 1. M. Klinar (JNA) 1:12,6, 2. Gašperšič (JNA) 1:14,4, 3. J. Čop (Jes.) 1:15,9. St. mladinci: 1. Leben 1:25,9, 2. Meglič 1: 29,8, 3. Šober (vsi Tržič) 1:33,7. Ml. mladinci: 1. Jurjevčič (Tržič) 1:37,5, 2. Krničar 1:38,7, 3. L. Krničar (oba Jesenice) 1:42,4.

h

Prvi Lakota

V okviru prireditev Po stezah partizanske Jelovice je v soboto TVD Partizan Zeleznički pripravil nočni slalom, na katerem je nastopilo 100 tekmovalcev v vseh kategorijah. Čeprav so bile razmere precej neugodne, je bila proga odlična.

REZULTATI — člani: 1. Lakota (Jes) 75,5, 2. Klemenčič (Tržič) 77,5, 3. J. Čop (Jes) 83,1. Mladinci: 1. Branko (Jes) 93,5, 2. Bemik (Jes) 98,5, 3. Dolenc (Zeleznički) 120,9. Članice: 1. Pirnat (Br. Maribor) 91,3, 2. Kurnik (Tržič) 92,9, 3. Vatovec (Br. Maribor) 98,3. Mladinke: 1. Kramar (Tržič) 92,9, 2. Gazvoda (Jes) 99,3, 3. Medja (Tr. Kranj) 128,0.

h

Šah Borec: JLA

V nedeljo sta se v prijateljskem dvoboju v Kranju srečali ekipi SK Borec in ekipa JLA. Zmagala je ekipa Borca z rezultatom 17 in pol proti 7 in pol.

Rezultati na prvih desetih deskah: Bavdek: Štrbac 1:0, Mali: Džordžević remi, Prestri: Suler 1:0; Bertoncely: Znidaršič remi, Džordžević: Remih 1:0, Zbil: Novak 1:0, Podgornik: Sutanovac 1:0 Požar: Ristić 1:0, Zbiljč: Rastgorac 1:0, Mezek: Krešević 1:0.